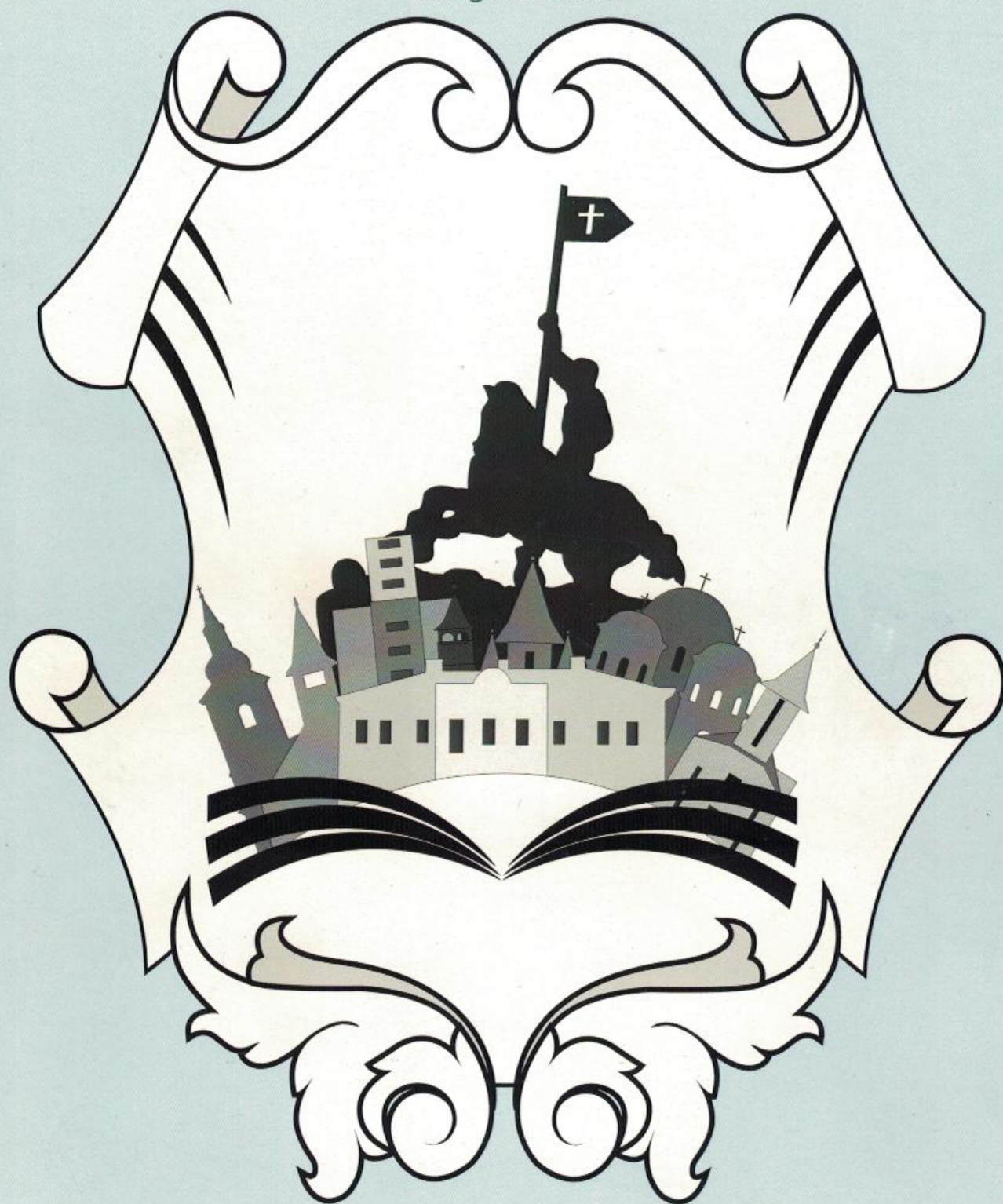

Caiete sângeorzene

Periodic de cunoaștere, cultură și atitudine
sângeorzeană

Marosszentgyörgyi füzetek

Ismeretterjesztés · Kultúra · Fórum

V/2017

CUPRINS

BARTOS Zoltán - Postul de jandarmi Sângeorgiu de Mureș (1945-1949)	153
--	-----

Postul de jandarmi Sângeorgiu de Mureș (1945-1949)

BARTOS Zoltán

Potrivit legii nr. 264/1943¹, jandarmeria era „un corp militar, instruit pentru a veghea pe teritoriul rural la executarea poliției generale și militare” (art. 1). Aparținând Ministerului Apărării Naționale (MApN), jandarmeria era pusă la dispoziția Ministerului Afacerilor Interne (MAI) „pentru executarea sarcinilor de poliție ce-i revin” (art. 2). Formațiunile teritoriale, mobile, de oraș, speciale, școlile, formațiunile de instrucție și serviciile formau Inspectoratul General al Jandarmeriei (IGJ) comandat de un inspector general (art. 5). Inspectorul general se numea în funcție prin decret al MApN cu acordul MAI; deținea funcția de subsecretar de stat în MAI².

Formațiunile teritoriale ale IGJ erau: posturile, secțiile – formate din mai multe posturi, sectoarele – formate din mai multe secții, legiunile – formațiuni din cuprinsul unui județ, inspectoratele – formate din mai multe legiuni și subinspectoratele generale – formate din 2-3 inspectorate (art. 6-7). Postul de jandarmi exercita atribuțiunile pe teritoriul mai multor comune. Era condus de un plutonier sau plutonier-major (șef de post), ajutat de subofițeri al căror număr nu putea fi mai mic de 5 (art. 7). Șeful de post conducea serviciul la post, răspundea de menținerea ordinii și siguranței în raza postului și era dator cu menținerea disciplinei subordonaților săi (art. 46).

Asigurând poliția generală pe teritoriul rural, jandarmeria avea următoarele atribuții:

- a) „culege, instrumentează și aduce la cunoștința autorităților superioare informațiunile și indiciile privitoare la fapte sau stări de fapte contrare siguranței Statului și liniștei publice,
- b) apără libertatea, proprietatea și siguranța persoanelor, precum și drepturile recunoscute de legi grupărilor sociale și profesionale,
- c) previne infracțiunile la legi, regulamente și ordonanțe,
- d) conformându-se regulilor de procedură penală și legilor speciale, constată și cercetează infracțiunile la legi, regulamente și ordonanțe; urmărește și prinde pe infractori și-i trimite înaintea justiției,
- e) execută hotărârile date de justiție potrivit legilor,
- f) menține și restabilește ordinea în cazul când se prevăd sau se produc tulburări interne,

¹ *Legea nr. 264 pentru organizarea și funcționarea jandarmeriei* în: *Monitorul Oficial*, nr. 98/29 aprilie 1943, p. 3.712-3.717.

² Dobre, Florica et al., *Trupele de Securitate (1949-1989)*, București, 2004, p. 8.

g) dă concurs și intervine la cererea celorlalte autorități, când acestea sunt împiedicate în executarea funcțiilor lor legale,
h) sprijină opera de asistență socială” (art. 37).

Prin legea nr. 59/1947 a fost modificat articolul nr. 2 din legea nr. 264/1943, jandarmeria fiind subordonată din toate punctele de vedere MAI: „Jandarmeria face parte din Ministerul Afacerilor Interne, căruia îi este subordonată atât în ceea ce privește îndeplinirea îndatoririlor generale de poliție ce-i revin, cât și cu privire la organizare, atribuțiuni și pregătirea profesională a cadrelor”³.

Potrivit Instrucțiunii nr. 44 158/11. 09. 1944 a IGJ, privind organizarea și funcționarea jandarmeriei în Ardealul de Nord, formațiunile de jandarmi se instalau în teritoriu „în vechile circumscripții teritoriale evacuate și în raport de situația operativă locală”. Comandanții legiunilor trebuiau să mențină permanent contactul cu comandamentele marilor unități operative din zonă și în comun acord cu acestea se stabileau „normele pentru deplasarea și instalarea formațiunilor teritoriale jandarmerești”⁴.

În cursul lunii octombrie 1944⁵, Legiunea de Jandarmi Mureș a fost instalată în județul Mureș⁶. Despre activitatea Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș în intervalul octombrie-10/12 noiembrie 1944 nu au fost depistate documente în cursul cercetărilor.

În urma deciziei comandamentului sovietic, între 11-12 noiembrie 1944, administrația românească a părăsit județul, fiind instituită administrația militară sovietică (14. 11. 1944 – 13. 03. 1945). Retrasă din județ, Legiunea de Jandarmi Mureș⁷ a fost inițial cantonată în județul Râmnicu-Sărat, iar peste câteva săptămâni mutată în județul Putna⁸.

În vederea menținerii ordinii și siguranței publice, la nivelul județului Mureș s-a constituit Garda Populară a Județului Mureș. Aceasta a funcționat între 13 octombrie 1944 – 31 iulie 1945 (când a fost desființată în urma dispozițiilor comandamentului sovietic). Garda a avut reședința în Târgu-Mureș, în organica sa intrând un detașament și patru plutoane (fiecare pluton cuprindea un număr de

³ Legea nr. 59 pentru modificarea art. 2 din legea pentru organizarea și funcționarea Jandarmeriei în: *Colecțiune de legi și regulamente*, tomul XXV, 1947, 1 ianuarie – 31 martie, p. 65-66.

⁴ Arhivele Naționale, Serviciul Județen Mureș (în continuare ANSJ Mureș), fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 2, f. 1.

⁵ În etapa actuală a cercetărilor nu se poate stabili data la care a fost instalat comandamentul Legiunii în reședința de județ, respectiv când/dacă subunitățile (secții și posturi) au fost instalate în teritoriu. Ordinele circulare nr. 1 și 2 ale Legiunii au fost emise pe data de 27 septembrie 1944; aceasta nu înseamnă că în momentul emiterii ordinelor, Legiunea se afla pe teritoriul județului.

⁶ 23 August 1944. *Documente 1944-1945*, vol. III., București, 1985, doc. nr. 986, p. 212.

⁷ În legătură cu retragerea legiunii a se vedea detalii la Șandru, Dumitru, *Jandarmeria românească în Transilvania de Nord în anii 1944-1945* în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj”, XXXIII, 1994, p. 174-175.

⁸ Sălăgean, Marcela, *Statutul juridic, administrativ și politic al Transilvaniei de Nord, noiembrie 1944-martie 1945* în „Revista Bistriței”, XII-XII, 1999, p. 170.

posturi de gardieni populari din mediul rural). În întreaga perioadă de funcționare, Garda a fost condusă de Mihály Antal. În faza actuală a cercetărilor, nu avem informații despre data înființării și nici despre activitatea desfășurată de Postul de Gardă Populară Sângeorgiu de Mureș (încadrat în Plutonul I al Gărzii).

Conform unui document din data de 4 iunie 1945, Postul a fost înzestrat cu un efectiv ce număra 13 persoane⁹: șeful postului – Ercsei György, ajutorul șefului de post – Pescăruș Petru și 11 gardieni populari. Principalele date personale ale membrilor postului sunt prezentate în tabelul de mai jos¹⁰:

Numele și prenumele	Data și locul nașterii	Studii, profesia	Unitatea la care a satisfăcut serviciul militar	Data de la care funcționează în Garda Populară
Ercsei György	11. V. 1917, Glodeni	7 clase primare, plugar	Jandarmerie, sergent, ctg. 1939	1/5. I. 1945
Pescăruș Petru	28. IV. 1909			25. III. 1945
Moldovan Dumitru	10. II. 1921, Hodac	7 clase primare, plugar	Bat. 21 Grăniceri, soldat, ctg. 1943	25/28. III. 1945
Vajda Lajos	17. X. 1922, Dumbrăvioara	7 clase primare, plugar	Bat. 9 Călărași, soldat, ctg. 1944	9. I. 1945
Székely Dénes	19. II. 1926			15. II. 1945
Nagy István	29. X. 1922, Pănet	7 clase primare, plugar	Jandarmerie, caporal, ctg. 1943	17. II. 1945
Fülöp Mihály	6. VI. 1921, Pădureni	7 clase primare, plugar	Reg. 33 VM, soldat, ctg. 1943	1. II. 1945
Fekete Albert	6. XI. 1922, Lăurenii	7 clase primare, plugar	Bat. 23 grăniceri, fruntaș, ctg. 1944	1. I. 1945
Bongyán Péter/Bândian Petru	15. I. 1915			1/3. II. 1945
Peres Vincze	16. II. 1924			15. II. 1945
Frandeș Vasile	17. I. 1923			15/25. III. 1945
Kiss József	15. II. 1924			6. I. 1945
Lakó Lajos	15. I. 1907, Oaia ¹¹	4 clase primare, plugar	64. Serv. Sanitar, soldat, ctg. 1929	18/19. II. 1945

După 6 martie 1945 – instaurarea guvernului Groza – și 9 martie 1945 – acceptul guvernului sovietic pentru instaurarea în Transilvania a administrației românești –, revenirea organelor de ordine publică (poliția și jandarmeria) în județ s-a făcut cu dificultate.

⁹ Conform tabelului privind efectivul Gărzii la data de 16 iunie 1945, Postul avea angajate un număr de 7 persoane – Ercsei György, Moldovan Dumitru, Vajda Lajos, Nagy István, Fülöp Mihály, Fekete Albert, Lakó Lajos (cf. ANSJ Mureș, fond *Comandamentul Gărzii Populare Târgu-Mureș*, ds. nr. 3, f. 82).

¹⁰ ANSJ Mureș, fond *Comandamentul Gărzii Populare Târgu-Mureș*, ds. nr. 2, f. 2; ds. nr. 3, f. 82: f. 106.

¹¹ Azi: Vălenii.

Potrivit ordinului IGJ nr. 101 040/28 mai 1945, Legiunea de Jandarmi Mureș era cantonată în județul Bacău¹². Nu avem informații relativ la data la care a revenit Legiunea în județ. Conform ordinii de bătaie a Legiunii pe 1945-1946, instalarea subofițerilor la posturile de jandarmi din cadrul Legiunii s-a făcut la data de 7 iulie 1945¹³. Dacă avem în vedere ordinul circular general nr. 13/25 iulie 1945 al IGJ, în care se comunică faptul că pe data de 10 iulie 1945 „toate formațiunile de jandarmi din Ardealul de Nord s-au reînstatat în teritoriile respective”¹⁴, putem să constatăm că instalarea subofițerilor la posturile de jandarmi ale Legiunii s-a realizat târziu.

În luna iulie 1945, Legiunea de Jandarmi Mureș avea ca formațiuni teritoriale 5 sectoare de jandarmi fiecare cu câte două secții de jandarmi având între 2-4 posturi de jandarmi¹⁵, după cum urmează:

- Sectorul Târgu-Mureș cu secțiile Band¹⁶ și Sângeorgiu de Mureș¹⁷;
- Sectorul Reghin cu secțiile Gurghiu¹⁸ și Iernuțeni¹⁹;
- Sectorul Toplița cu secțiile Brâncovenești²⁰ și Toplița²¹;
- Sectorul Miercurea Nirajului cu secțiile Miercurea Nirajului²² și Mureșeni²³;
- Sectorul Teaca cu secțiile Râciu²⁴ și Teaca²⁵.

IGJ, prin instrucțiunea nr. 1 080/10 august 1945, dispune scoaterea la nivel național din structura organizatorică a secțiilor de jandarmi. Conform aceleiași instrucțiuni, pe data de 23 iulie 1945 se înființau în fiecare plasă câte un sector de jandarmi care avea în subordine un număr variabil de posturi de jandarmi²⁶.

Conform instrucțiunii, structura teritorială a Legiunii de Jandarmi Mureș a fost organizată în 10 sectoare de jandarmi, corespunzător plășilor existente în județ: Band, Râciu, Gurghiu, Miercurea Nirajului, Mureș de Jos, Mureș de Sus, Reghin de Jos, Reghin de Sus, Teaca, Toplița. Ulterior se vor forma și sectoarele Deda și Sângeorgiu de Pădure, după constituirea plășilor cu aceleași nume Pe lângă unitățile teritoriale, cu data de 15 decembrie 1945, Legiunea a avut în subordine și Plutonul nr. 30 intervenție²⁷.

¹² Dumitru, Șandru, *loc. cit.*, p. 181.

¹³ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 5, f. 3-12.

¹⁴ *Idem*, ds. nr. 4, f. 35.

¹⁵ *Idem*, ds. nr. 5, f. 3-12.

¹⁶ Posturile Band și Căpușu de Câmpie.

¹⁷ Posturile Sângeorgiu de Mureș, Sâncraiu de Mureș și Ceuașu de Câmpie.

¹⁸ Posturile Gurghiu și Ibănești.

¹⁹ Posturile Beica de Jos, Iernuțeni, Gornești și Voivodeni.

²⁰ Posturile Brâncovenești și Deda.

²¹ Posturile Borsec, Lunca Bradului și Toplița.

²² Posturile Miercurea Nirajului, Sovata, Eremitu și Șardu Nirajului.

²³ Posturile Acățari, Oaia, Mureșeni și Ungheni.

²⁴ Posturile Râciu și Urmeniș.

²⁵ Posturile Lunca, Milaș și Teaca.

²⁶ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 2, f. 43-49.

²⁷ *Idem*, ds. nr. 4, f. 90 v.

Legiunea de Jandarmi Mureș s-a aflat în subordinea Inspectoratului de Jandarmi Târgu-Mureș²⁸ (15 iulie 1945 – 30 iunie 1946) și Inspectoratului de Jandarmi Cluj²⁹ (1 iulie 1946³⁰ – ianuarie 1949).

Instalarea subofițerilor la Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș s-a făcut pe

Pluton de militari în termen jandarmi în ziua depunerii jurământului – 1946, fotografiat la cazarma 82 din Târgu Mureș.

Primul din stânga, rândul II, sângeorzeanul Oros Teodor

Colecția de fotografii Oros Teodor

data de 7 iulie 1945³¹. Deschiderea registrului de intrare-ieșire s-a efectuat pe data de 8 iulie 1945, când s-a înregistrat primul document intrat la Post³². Având reședința în Sângeorgiu de Mureș, Postul exercita atribuțiunile specifice pe teritoriul comunelor Sângeorgiu de Mureș, Cotuș, Săcăreni, Ernei, Călușeri, Iceland, Iedu, Bozeni, Ivănești, Ogari, Sânișor, Corunca³³.

²⁸ Inspectoratul a fost reînființat la data de 15 iulie 1945 și a avut în subordine Legiunile de jandarmi din județele Trei Scaune, Odorhei, Ciuc, Târnava Mică și Mureș (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 4, f. 33 v.).

²⁹ Potrivit Deciziei nr. 21.626A/24 aprilie 1946 al MAI, Inspectoratul a avut în subordine Legiunile de jandarmi din județele Cluj, Mureș, Năsăud, Someș și Turda (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 9, f. 17a-17av.; ds. nr. 23, f. 1-3).

³⁰ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 13, f. 68; ds. nr. 16, f. 76; ds. nr. 977, f. 14 v.

³¹ *Idem*, ds. nr. 5, f. 4.

³² *Idem*, ds. nr. 974, f. 2v.

³³ *Idem*, ds. nr. 114, f. 11 v., f. 36.

După înființarea posturilor de jandarmi Ernei (1 septembrie 1946³⁴) și Corunca (17 septembrie 1946³⁵), în raza Postului au rămas, în afara localității de reședință, comunele Ogari, Cotuș și Săcăreni (la 13 decembrie 1947). În această configurație, care se va păstra până în ianuarie 1949, întinderea teritorială a postului a fost de 22,5 kmp³⁶. În afară de perioada scurtă iulie-august/septembrie 1945, când Postul s-a aflat în structura Secției de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș, în rest a activat în structura Sectorului de Jandarmi Mureș de Sus.

În perioada studiată, încadrarea Postului cu personal – subofițeri și militari în termen – a cunoscut fluctuații permanente, aproape de la o lună la alta³⁷. Fluctuațiile au fost determinate de numiri ale cadrelor la alte posturi, detașări pe perioade determinate (executare de misiuni, urmarea unor cursuri de specializare), executarea unor pedepse privative de libertate (arest la Legiune sau alte localități), concedii de odihnă sau medicale etc.

În luna iulie 1945, Postul a primit 4 subofițeri (plutonierii Gârdea Dumitru și Popescu Ioan, sergenții-majori Mălmare Octavian și Fărcaș/Farkas Ludovic) și 2 elevi jandarmi (Buricea Victor și Stanciu Ioan)³⁸. La data de 17 mai 1946, efectivul Postului a fost format din plut.-maj. Gârdea Dumitru, plut. Popescu Ioan și serg.-maj. Socoliuc Vasile, Stanciu Ioan, Fonogea Vasile, Ilieș Mitică și Ardelean Nicolae³⁹.

În ordinea de bătaie a Legiunii din data de 20 ianuarie 1948, Postul era compus din 3 subofițeri și 3 militari în termen; plus 2 subofițeri pentru patrula de siguranță⁴⁰. La 10 ianuarie 1949, Postul avea 2 subofițeri: plut.-maj. Gârdea Dumitru și plut. Stoica Constantin⁴¹.

În continuare prezentăm datele biografice ale subofițerilor care au fost repartizați/detașați cu serviciul la Post. Menționăm faptul că din prezentarea noastră este posibil să lipsească unii subofițeri, mai ales în cazul celor care au avut un stagiul de serviciu scurt la Post.

Plut.-maj. Gârdea Dumitru – șef al Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș în intervalul 7.VII.1945 – 23.I.1949.

S-a născut la data de 3.VIII.1908 în comuna Celaru, județul Romanați; fiul lui Clement și Maria. Religie ortodox.

A absolvit 4 clase primare.

Cariere militară:

³⁴ *Idem*, ds. nr. 191, f. 101 și ds. nr. 416, f. 879.

³⁵ *Idem*, ds. nr. 191, f. 110.

³⁶ *Idem*, ds. nr. 419, f. 680.

³⁷ În acest sens se poate urmări tabelul despre activitatea Postului între iulie 1945 și septembrie 1947 – rubrica „Nr. orelor de serviciu exterior executat de ceilalți jandarmi” și documentele de la sfârșitul articolului cu nr. 5-7, 9-10, 13-16, 18-19, 22-26.

³⁸ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 5, f. 4.

³⁹ *Idem*, ds. nr. 416, f. 126.

⁴⁰ *Idem*, ds. nr. 7, f. 158 și 171.

⁴¹ *Idem*, ds. nr. 820, f. 13 v.-14.

1.V.1930 – chemat pentru încorporare

4.V.1930 – prezentat la încorporare

24.VII.1930 – avansat fruntaș

1.IX.1930 – avansat caporal

1.II.1931 – avansat sergent

1.II.1933 – angajat din cadrele de rezervă la Legiunea de Jandarmi Sălaj.

10.II-20.VII.1933 – urmează cursurile Școlii de agenți de poliție din Chișinău; absolvă școala cu media 6,68, fiind al 101-lea din 150 cursanți

23.VII.1933-30.IX.1935 – Legiunea de Jandarmi Sălaj

1.X.1935-15.VII.1936 – urmează cursuri la Școala din Oradea; absolvă cu media 6,81, fiind al 113-lea din 276 cursanți

15.VII.-14.VIII.1936 – Legiunea de Jandarmi Sălaj

15.VIII-30.XI.1936 – Legiunea de Jandarmi Dolj, postul Sadova

1.XII.1936 – mutat la Legiunea de Jandarmi Târnava Mică

10.V.1939 – avansat plutonier

3.V.-11.VIII.1941 – detașat la Școala de agenți de informații

22.VI.1941 – mobilizat în zona interioară

1.IV.1942 – inclus în categoria „Teritoriu”

8.VIII.1942 – confirmat definitiv în funcția de agent informator

25.VI.1945 – mutat în interesul serviciului de la Legiunea de Jandarmi Târnava Mică la Legiunea de Jandarmi Mureș

1.I.1946 – avansat plutonier-major.

Pe data de 3.V.1943, s-a căsătorit cu Elena Baica, originară din comuna Redea, județul Romanați. Au avut doi copii: Maria – născută la 30.IX.1944, în localitatea Redea; Eugen – născut la 4.X.1947, în localitatea Sângeorgiu de Mureș, decedat la 1.V.1948⁴².

Plut. Popescu Ioan – născut în comuna Teiuș, județul Olt; arma de proveniență Jandarmi, contingent 1936; absolvit școala de poliție în anul 1943; avansat plutonier la 1.IV.1944; mutat la Legiune pe data de 9.VII.1945, în aceeași zi fiind repartizat la Post unde a îndeplinit funcția de șef patrulă⁴³. Pe data de 1.IX.1946, a fost numit în funcția de șef de post al Postului de Jandarmi Ernei⁴⁴.

Serg.-maj. Socoliuc Vasile – născut în anul 1920, localitatea Tiscuți, județul Suceava; arma de proveniență Jandarmi, contingent 1942; absolvit școala de poliție în anul 1943; avansat serg.-maj. 1.II.1943; mutat la Legiune pe data de 29.VI.1945; repartizat la Postul de Jandarmi Sâncraiu de Mureș la data de 7.VII.1945; ulterior, în cursul anului 1945 mutat la Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș, unde a funcționat ca șef de patrulă⁴⁵.

⁴² *Idem*, ds. nr. 51, f. 45-53.

⁴³ *Idem*, ds. nr. 5, f. 4.

⁴⁴ *Idem*, ds. nr. 14, f. 885, 975.

⁴⁵ *Idem*, ds. nr. 5, f. 4; ds. nr. 468, f. 604.

Serg.-maj. Mălmare Octavian – născut în localitatea Horezu-Poenari, județul Dolj; arma de proveniență artilerie, contingent 1938; avansat serg.-maj. 1.XI.1940; absolvit școala de poliție 1944; mutat la Legiune pe data de 29.VI.1945; repartizat la Post pe data de 7.VII.1945, încadrat în funcția de șef patrulă⁴⁶; până la finele anului părăsește Postul.

Serg.-maj. Fărcaș/Farkas Ludovic – născut în localitatea Curteni, județul Mureș; arma de proveniență artilerie antiaeriană, contingent 1936; provenit din garda populară, a fost mutat la Legiune pe data de 1.VII.1945 și repartizat la Post pe data de 15.VII.1945; a demisionat în cursul anului 1945⁴⁷.

Plut. Munteanu Gheorghe – execută serviciu la Post în anul 1945⁴⁸.

Serg.-maj. Pătruică Haralambie – execută serviciu la Post în anul 1945⁴⁹.

Plut. Andronache Vasile – născut în 1919, comuna Zănești, județul Neamț; arma de proveniență infanterie, contingent 1941; avansat plutonier la 6.XI.1946; mutat la Post la 1.VIII.1946 și încadrat în funcția însoțitor. Va fi mutat la Regimentul 9 Grăniceri⁵⁰.

Serg.-maj. Fonogea Vasile – născut la data de 25.II.1920 în localitatea Cupșa, județul Turda; a absolvit 7 clase primare; arma de proveniență artilerie, contingent 1942; transferat la Legiune pe data de 6.X.1945 de la Divizia „Horea, Cloșca și Crișan”/Regimentul 4 Infanterie Voluntari; avansat la gradul de serg.-maj. la 6.X.1945; mutat la Post la data de 26.X.1945; între 6.I.-19.V. 1947 a absolvit Școala de Agenți de Poliție din Cluj; la Post a fost încadrat în funcția de șef patrulă⁵¹.

Serg.-maj. Stanciu Ioan – născut în localitatea Ciocile, județul Brăila; în perioada când a urmat cursurile Școlii de Subofițeri Jandarmi Timișoara, a luat parte la operațiuni militare în zona Vinga-Timiș (23.VIII-27.IX.1944); avansat serg.-maj. la 1.X.1945; mutat la Legiune pe 1.V.1945; transferat la Post pe 10.VIII.1945, încadrat în funcția de însoțitor. În septembrie 1946 va fi încadrat la Postul de Jandarmi Ernei⁵².

Serg.-maj. Ilieș Mitică – născut în anul 1925, localitatea Valea Rea, județul Bacău; arma

Fonogea Vasile 1920-1997,
locuitor în Sângeorgiu de Mureș
până la deces
Colecția de fotografii Ghirbe Mihai

⁴⁶ *Idem*, ds nr. 5, f. 4.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ A se vedea documentul nr. 2.

⁴⁹ A se vedea documentul nr. 3.

⁵⁰ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds nr. 468, f. 547 și 604, ds nr. 803, f. 27.

⁵¹ *Idem*, ds. nr. 21, f. 34-35; ds. nr. 51, f. 67-71; ds. nr. 803, f. 27.

⁵² *Idem*, ds. nr. 14, f. 270 și 885; ds. nr. 416, f. 137; ds. nr. 468, f. 547.

de proveniență jandarmi; avansat la gradul de serg.-maj. la 1.X.1945; mutat la Legiune pe data de 1.II.1946 de la Regimentul de Jandarmi București; transferat la Post pe data de 12.II.1946, în funcția de însoțitor și responsabil popotă; cu data de 5.VI.1946 detașat la centrul de instrucție a recruților. Din data de 13.II.1947, mutat la Postul de Jandarmi Sâncraiu de Mureș⁵³.

Serg.-maj. Puiu Aurel – provenit din Divizia „Horea, Cloșca și Crișan”, a fost repartizat la Post pe data de 29.X.1945⁵⁴. Cu data de 11.VII.1946, a fost mutat la Postul de Jandarmi Bilbor⁵⁵.

Plut. Neamțu Bucur – născut în 1908, comuna Militari, județul Ilfov, arma de proveniență vânători de munte; absolvit școlile de agenți de poliție (1.VI.1933) și ofițeri de poliție (1.IX.1936 și 15.VII.1937); avansat plutonier la 10.V.1939; mutat la Legiune pe 1.VII.1946, pe 10 iulie 1946, a fost transferat de la reședința Legiunii la Post, unde a fost detașat la plutonul de recruți⁵⁶. Din 1.VIII.1946 transferat la Post în funcția de șef patrulă⁵⁷.

Serg.-maj. Gabor Aurel – transferat în jurul datei de 13-15.V. 1947 de la Postul de Jandarmi Lăurenii⁵⁸, va părăsi Postul la data de 1.VII.1947⁵⁹.

Serg.-maj. Ardelean Nicolae – născut în anul 1920; absolvit școala de agenți de poliție (1945)⁶⁰; apare la post între II-VI.1946, fiind detașat mai mult la grădina Legiunii⁶¹.

Plut.-maj. Bunea Avram – născut în localitatea Săliștea, județul Sibiu; arma de proveniență jandarmi, contingent 1936; avansat plut.maj. la 1.IV.1947; a funcționat la Post între 14.XII.1947-12.II.1948, ca șef de patrulă⁶².

Plut. Stoica Constantin – născut în Străoane de Jos, județul Putna; arma de proveniență geniu, contingent 1936; absolvent al Școlii de Agenți de Poliție în anul 1936; avansat la gradul de plutonier la 30.IV.1941; mutat la Post la data de 20.XII.1947, îndeplinind funcția de șef patrulă⁶³. Cu data de 2.VI.1948, este mutat la Serviciul de Control Economic al Prefecturii Județului Mureș⁶⁴. În ordinea de bătaie a subofițerilor Legiunii, din 10.I.1949, figurează ca detașat la reședința Legiunii⁶⁵.

⁵³ *Idem*, ds. nr. 14, f. 955; ds. nr. 416, f. 111 și 206, ds. nr. 468, f. 52, 547 și 604.

⁵⁴ A se vedea documentul nr. 2.

⁵⁵ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 56; ds. nr. 416, f. 333; ds. nr. 468, f. 330.

⁵⁶ *Idem*, ds. nr. 416, f. 333-334; ds. nr. 468, f. 604.

⁵⁷ *Idem*, ds. nr. 468, f. 547.

⁵⁸ *Idem*, ds. nr. 977, f. 32 v.

⁵⁹ *Idem*, ds. nr. 417, f. 402.

⁶⁰ *Idem*, ds. nr. 416, f. 491.

⁶¹ *Idem*, ds. nr. 977, f. 2v-14.

⁶² *Idem*, ds. nr. 803, f. 27.

⁶³ *Idem*, ds. nr. 820, f. 13v.-14.

⁶⁴ *Idem*, ds. nr. 424, f. 268.

⁶⁵ *Idem*, ds. nr. 820, f. 13v.-14.

În cazul militarilor în termen, fluctuațiile sunt și mai mari, iar evidența clară și continuă a acestora, în baza documentelor avute la dispoziție, este imposibil de realizat. În tabelul de mai jos, pentru intervalul III-IX.1946, am încercat să reconstituim prezența militarilor la Post în baza numărului de zile în care au servit masa la popota postului.

Militarul în termen	1946 ⁶⁶						
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Frt. Negrea Vasile ⁶⁷	31	18	31	1			
Sold. Gabor Ioan		2					
Frt. Zarafu Ioan		3	30	9	10		
Sold. Ciolpan Gheorghe ⁶⁸			11				
Frt. Opris Ioan			7				
Sold. Ivanovici Pavel ⁶⁹			3				
Cap. Bivolaru Iordache				29	10		
Frt. Vlad Niculae				15	10		
Sold. Kereche, Alex						25	
Sold. Sângeorzan Remus						7	
Sold. Bucsa Traian						7	5
Sold. Blaj Ioan						7	

Pe data de 22 iunie 1947, la Post erau repartizați următorii militari în termen: frt. Dușa Gheorghe, frt. Medișfelean Ștefan⁷⁰ și sold. Dima Ioan⁷¹. Peste trei săptămâni, pe 14 iulie 1947, erau repartizați la batozele de treierat militarii în termen: frt. Damian Gligor – Sângeorgiu de Mureș, sold. Kranțov Iacob – Ogari, sold. Bordeanu Gheorghe – Săcăreni și sold. Aneavei Gheorghe – Cotuș⁷².

Revenind la numărul de zile în care s-a servit masa la popota Postului, avem date pentru lunile XI-XII 1947:

⁶⁶ *Idem*, ds. nr. 416, f. 109, 111, 161, 297, 393, 398, 602.

⁶⁷ În cadrul Batalionului 1 Jandarmi Operativ a luptat în Cehoslovacia, între 18.II.-9.V.1945 (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 137).

⁶⁸ În cadrul Batalionului 1 Jandarmi Operativ a luptat în Cehoslovacia, între 19.II.-9.V.1945. La Post a fost repartizat la grădina de zarzavat (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 137; ds. nr. 468, f. 243).

⁶⁹ Detașat la Post pe perioada în care sold. Ciolpan a fost internat la spital (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 468, f. 243).

⁷⁰ Pe data de 25 iunie 1947 a fost detașat la Gherla (cf. ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 417, f. 371).

⁷¹ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 417, f. 143.

⁷² *Ibidem*, f. 446-447.

Sângeorzeanul Oros Teodor, militar în termen la Postul de jandarmi Sângeorgiu de Mureș – 1946

Colecția de fotografii Oros Teodor

Militarul în termen	1947 ⁷³	
	XI	XII
Cap. Sângeorzan Remus	30	22
Sold. Kranțov Iacob ⁷⁴	30	31
Frt. Maftai Emilian		7

Pe data de 9.I.1949, la post era repartizat un singur militar în termen: sold. Bucur Petru⁷⁵.

Pentru efectuarea defectuoasă a serviciului, abateri de la conduita militară, neexecutarea întocmai a ordinelor primite, subofițerii Postului au primit diferite sancțiuni, de la avertismente/observații la arest și mutarea la alt post de jandarmi.

În perioada de funcționare la Post, plut.-maj. Gârdea Dumitru a fost pedepsit o singură dată cu 4 zile de arest pentru „nereguli la inspecție”⁷⁶ constatate în urma controlului efectuat din partea Inspectoratului de Jandarmi Cluj⁷⁷.

Serg.-maj. Puiu Aurel a fost condamnat la 2 luni închisoare de Curtea Marțială a Corpului 6 Teritorial pentru „dezarmare și

pierdere de armament” (termen de judecată 10.IV.1946⁷⁸). Din acest motiv, nu a putut urma cursurile Școlii de Agenți de Poliție din Sângeorgiu de Mureș, fiind înlocuit cu serg.-major Enache Ioan de la Postul de Jandarmi Sâncraiu de Mureș (confirmat la 25.IV.1946)⁷⁹. Din cauza abaterilor repetate⁸⁰, dar mai ales a condamnării suferite, pe data de 21.VII.1946, comandantul Legiunii a propus

⁷³ *Idem*, ds. nr. 473, f. 536, 559.

⁷⁴ Sold. Kranțov Iacob, cu data de 2.VI.1948 a părăsit Postul (posibil la terminarea serviciului militar), „urmând a pleca la o școală de pădurari” (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 424, f. 269).

⁷⁵ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 70 v.

⁷⁶ *Idem*, ds. nr. 51, f. 53.

⁷⁷ A se vedea documentele nr. 18 și 19.

⁷⁸ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 21, f. 99. A se vedea documentul nr. 11.

⁷⁹ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 21, f. 90, f. 92-93.

⁸⁰ A se vedea documentele nr. 2-4, 8, 11.

Inspectoratului de Jandarmi Cluj îndepărtarea subofițerului – mutat la Postul de Jandarmi Bilbor – din cadrele jandarmilor⁸¹.

Pe data de 29.V.1946, serg.-maj. Ilieș Mitică a fost pedepsit de comandantul Sectorului cu 2 zile de arest pentru „atitudine necuviincioasă față de cei mai mari în grad și neexecutare de ordine”. În același timp, superiorul ierarhic l-a avertizat că „la prima abatere vi se vor dresa acte cu propunere pt. îndepărtare din Corp cu gradul de soldat”, recomandând subofițerului „să intrați în legalitate, cunoscând că atitudinea dvs. lasă de dorit și care este în detrimentul societății și Instituției noastre”⁸².

Potrivit adresei nr. 122/2.VIII.1946, comandantul Sectorului l-a pedepsit pe serg.-maj. Fonogea Vasile cu 2 zile de arest pentru expedierea corespondenței cu caracter urgent prin poștă în loc de curier special; din această cauză, Sectorul a întârziat înaintarea la termen a unei situații la Legiune⁸³.

În adresa nr. 383/24.VIII.1946⁸⁴, comandantul Sectorului a precizat că la adresa serg.-maj. Stanciu Ioan s-au semnalat „abateri de la regulile de conduită ostășească, ținută destrăbălată [...], lipsă de respect față de camaradul mai vechi în grad”. Deoarece „cazurile de beție au fost repetate”, comandantul l-a pedepsit pe serg.-maj. Stanciu cu 2 zile de arest, totodată avertizându-l că „la prima abatere vă voi propune pentru îndepărtare din Corp”⁸⁵.

Potrivit unei situații din prima parte a anului 1946, șeful postului avea în dotare un pistol mitralieră cu 200 cartușe⁸⁶, ceilalți subofițeri erau dotați cu arme model 1893 (3 buc) și carabine model 1913 (4 buc) cu câte 30 cartușe fiecare (excepție un caz cu 50)⁸⁷. Conform unei adrese din 26.VII.1946, plut.-maj. Gârdea și plut. Popescu aveau în proprietate personală fiecare câte un pistol „Beretta” model 1934, calibru 9 mm⁸⁸. Pe data de 28.VII.1947, șeful postului a semnat un document potrivit căruia declara „pe cuvânt de onoare că nu mai posed asupra mea alt armament decât cel predat de Legiune și pentru care posed forme legale”⁸⁹. Militarii în termen repartizați Postului aveau în dotare puști „ZB”, fiecărei arme revenind 30 de cartușe⁹⁰.

Pe 10.IV.1946, serg.-maj. Socoliuc Vasile a fost trimis de Legiune în delegație la Sebeș (județul Alba). La înapoiere, în trenul cu care a călătorit se aflau și soldați

⁸¹ A se vedea documentul nr. 11.

⁸² ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 468, f. 241.

⁸³ *Idem*, ds. nr. 415, f. 68.

⁸⁴ Rezoluție la raportul plut.-maj. Gârdea din 19.VIII.1946; a se vedea documentul nr. 12.

⁸⁵ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 541.

⁸⁶ Conform unei adrese din aprilie 1948, la Post existau 2 pistoale mitralieră asupra: plut.-maj. Gârdea – „Orița” și plut. Andronache – „Deimler”, fiecare cu câte 2 încărcătoare și 200 cartușe (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 424, f. 72; ds. nr. 474, f. 11).

⁸⁷ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 126.

⁸⁸ *Idem*, ds. nr. 468, f. 377.

⁸⁹ *Idem*, ds. nr. 417, f. 536.

⁹⁰ *Idem*, ds. nr. 417, f. 108; ds. nr. 420, f. 95; ds. nr. 424, f. 52; ds. nr. 474, f. 12.

sovietici „care l-au deranjat pe subofițer în tren și i-au luat pistolul fără să i-l mai restituie”⁹¹.

În septembrie 1944, odată cu retragerea administrației maghiare, a plecat și Máriaffi Ludovic, abandonând toate proprietățile aflate în comună. În castel, devastat de locuitori, se va instala și va funcționa Postul de Gardă Populară Sângeorgiu de Mureș.

În urma revenirii administrației românești, Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș se va instala în locul postului de gardă populară, preluând de la acesta întregul cazarmament și mobilier avut în dotare⁹². Postul ocupa 4 încăperi în care s-au instalat cancelaria, dormitorul subofițerilor, dormitorul militarilor în termen și bucătăria/popota; de asemenea, a avut la dispoziție o magazie de alimente.

Alături de sediul Postului în clădire, cel puțin în anul 1946, a fost cantonată Școala de agenți de poliție în misiune Cluj (comandant lt. Dumitrescu Gheorghe)⁹³. Tot aici și-a desfășurat activitatea Plutonul de recruți al Legiunii (41 militari în septembrie 1946⁹⁴). În curte, într-una din anexe (grajd), au fost ținute caii Sectorului⁹⁵.

Situația juridică a clădirii din momentul instalării postului de jandarmi și începutul anului 1946, în lipsa documentelor arhivistice, este necunoscută. Având în vedere că fostul proprietar Máriaffi a fost absenteist, opinăm că întreaga proprietate a intrat sub administrația Casei de Administrare și Supraveghere a Bunurilor Inamice (CASBI); de la Oficiul Județean CASBI a fost închiriat partea din clădire pentru Post pe un termen de 3 ani, până la 31 VII 1948⁹⁶.

Prin Decizia Ministerială nr. 164148/12.IV.1946, castelul a intrat în administrarea Institutului de Cercetări Agronomice al României (ICAR) aflat în subordinea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, urmând să fie organizată Stațiunea de Plante de Nutreț Sângeorgiu de Mureș. Pe data de 18.V.1946, doi reprezentanți ai ICAR au inspectat proprietatea și l-au împuternicit pe șeful Postului

⁹¹ *Idem*, ds. nr. 416, f. 355.

⁹² Adresa Postului nr. 201/30.IV.1946, privind situația cazarmamentului și mobilierului preluat de la Garda Populară la 5.VII.1945: cazarmament: pături – 3, dos pernă – 3, saltele – 1; mobilier: dulap arhivă – 3, mese de scris – 2, rastel armă – 1, dulap veselă – 1, scaune cu spătar – 6, cuier cu picior – 3, cuier polițe – 6, lavor – 1, coș pentru hârtii – 1, dulap casier – 1; veselă: căni – 1, cuțite – 1, lămpi – 1; diverse: pături de fier – 6, butoi varză – 1, firmă post – 1, steag 3 culori – 1 (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 114). Nu avem informații legate de proveniența și modul de intrare în posesia Postului de Gardă Populară Sângeorgiu de Mureș a acestor bunuri; este posibil ca aceste bunuri sau parte din ele să fi provenit din proprietatea familiei Máriaffi. Toate bunurile preluate vor constitui averea Postului pe întreaga perioadă de funcționare. Cazarmamentul se va mai completa ocazional de la Legiune (pături, cearșafuri, saltele, fețe și dosuri de pernă) în funcție de numărul militarilor în termen detașați la Post.

⁹³ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 21, f. 204, 206-207.

⁹⁴ *Idem*, ds. nr. 797, f. 3.

⁹⁵ *Idem*, ds. nr. 416, f. 58; a se vedea și documentul nr. 5.

⁹⁶ *Idem*, ds. nr. 473, f. 393.

cu paza acesteia până la data la care se stabilea definitiv în localitate un angajat al ICAR⁹⁷.

Trecerea clădirilor fostei proprietăți Máriaffi în proprietatea Ministerului Agriculturii și Domeniilor nu schimbă termenii contractului de închiriere⁹⁸, într-o adresă a Postului din 17.VI.1947 fiind precizat că contractul de închiriere expiră la 31.VIII. 1948, „dată până la care chiria se achită de comună”⁹⁹.

În cursul anului 1947 a început instalarea Stațiunii în clădire, dar prezența

Castelul Máriaffi a găzduit pentru circa 2 ani, Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș, înainte de transformarea lui în sediu a Stațiunii Experimentale

Colecția de fotografii Ilarie Gh. Opreș

Postului în aceeași incintă a stânjenit activitatea Stațiunii. În consecință, conducerea Stațiunii a pus la dispoziția Postului 4 încăperi în clădirea anexă a castelului, care în prealabil a fost reparată de proprietar. Postul se va muta în noua locație la sfârșitul lunii septembrie și începutul lunii octombrie 1947¹⁰⁰.

Cu adresa nr. 347/2.XII.1947, Stațiunea comunică Legiunii că în urma deciziei direcției ICAR, clădirea de 8 încăperi în care era instalat și Postul a fost cedată Inspectoratului Școlar din Târgu-Mureș pentru a instala un cămin de zi. În această

⁹⁷ *Idem*, ds. nr. 468, f. 201.

⁹⁸ *Idem*, ds. nr. 416, f. 1163.

⁹⁹ *Idem*, ds. nr. 417, f. 345.

¹⁰⁰ *Idem*, ds. nr. 417, f. 611; ds. nr. 418, f. 36; ds. nr. 977, f. 31, 38v, 39-40.

situație, direcțiunea ICAR a aprobat să pună la dispoziția Postului clădirea Stațiunii, compusă din 4 încăperi, situată în apropierea Primăriei¹⁰¹. Într-o notă adresată Legiunii, Sectorul exprimă nemulțumirea cu privire la imobilul pus la dispoziție, aducând ca argumente situația degradată și localizarea geografică nepotrivită a acestuia: „Este insalubru, umed și situat în apropierea Tg.-Mureș, iar comunele ce aparțin de acest post rămân într-o margine. În plus, ca să se pună în condițiuni pt. a putea locui cineva în el, necesită o reparație generală care ar costa aproape cât construirea unui alt local din nou”¹⁰². Legiunea, prin adresa nr. 21095/9.XII.1947, ordonă luarea măsurilor „pentru amenajarea acestui local și la primăvara viitoare să se mute postul în noul local”¹⁰³.

Pentru asigurarea popotei cu legumele și alimentele necesare, Postul a „achiziționat” un teren în suprafață de 5 600 m² care a fost utilizat ca grădină de zarzavat pe întreaga perioadă de funcționare a postului. În anii 1946-1947, planul de cultură prevedea (m²): porumb – 4 500, fasole – 50, cartofi – 500, ceapă – 40, morcovi – 50, pătrunjel – 50, varză – 60, roșii – 100, castraveți – 50, floarea-soarelui – 200¹⁰⁴. Deoarece producția grădinii nu putea satisface necesarul Postului, popota a trebuit să fie aprovizionată și din sursă externă. Astfel, numai la finele anului 1947 au fost procurate: porumb – 800 kg, varză – 150 kg, ceapă – 140 kg, cartofi – 800 kg, bulion – 20 kg, murături – 200 kg, zarzavaturi – 80 kg, fasole – 20 kg¹⁰⁵. Tot pe raza Postului, în anul 1946, s-a constituit grădina de zarzavat a Legiunii¹⁰⁶. Recolta obținută în anul 1946 a fost slabă din cauza secetei¹⁰⁷.

Serviciul executat la nivelul Postului, pe baza notelor de serviciu, poate fi sintetizat în felul următor:

Serviciu interior¹⁰⁸:

- cercetări și lucrări de birou
- program educativ (ora de educație și ora soldatului)
- programe administrative (efectuarea curățeniei localului și a efectelor personale, prepararea hranei, îngrijirea grădinii)
- deplasări la Sector sau Legiune (efectuare serviciu de curierat, aducerea hranei și a altor materiale necesare Postului)

Serviciu exterior¹⁰⁹:

- cercetări la fața locului în cazul unor evenimente;
- serviciu de patrulare pe zonă (zona de patrulare cu obiective de poliție principale: comuna Sângeorgiu de Mureș, Fabrica de cărămizi, Băile sărate, gara, râul Mureș)

¹⁰¹ *Idem*, ds. nr. 473, f. 561, 564.

¹⁰² *Ibidem*, f. 560.

¹⁰³ *Ibidem*, f. 563.

¹⁰⁴ *Idem*, ds. nr. 417, f. 127-128; ds. nr. 468, f. 157; ds. nr. 473, f. 363.

¹⁰⁵ *Idem*, ds. nr. 473, f. 448.

¹⁰⁶ A se vedea documentul nr. 7.

¹⁰⁷ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 797, f. 3v.

¹⁰⁸ *Idem*, ds. nr. 468, f. 603; ds. nr. 474, f. 69-78, 111.

¹⁰⁹ *Idem*, ds. nr. 424, f. 138; ds. nr. 468, f. 602-603; ds. nr. 474, f. 69-78, 111.

- patrulă pe linia CFR (stația Tg.-Mureș Nord – Ernei)
- patrulă pe șoseaua Tg.-Mureș – Ernei
- serviciu de siguranță efectuat cu ocazia unor evenimente speciale (adunări, spectacole, hore țărănești, târguri etc.)

Principalele activități desfășurate de Post (specifice și administrative), pe intervalul VII.1945-IX.1947 și VII-XII.1948, sunt prezentate statistic în cele două tabele de mai jos¹¹⁰:

Anul/ Luna	Nr. orelor de serviciu exterior executat de		Dezertori și nesupuși prinși și înaintați	Indivizi reținuți	Ordine de chemare	Percheziții
	Șeful de post	Ceilalți jandarmi				
1945 VII	167	?/484 ¹¹¹			3/-/3 ¹¹²	
VIII	185	?/716			1/1/-	2
IX	152 ¹¹³	4/897			51/44/7	5
X	251	3/685	1/2 ¹¹³	1/1/1 ¹¹⁴		4
XI	265	4/937		-/4/-	2/1/1	
XIII	137	6/1 097		3/-/-	6/6/-	
1946 I	222	5/611 ¹³⁰	1/3	5/-/-	2/2/-	12
II	155	5/1 010 ¹³⁰	-/10	1/4/5	17/15/2	3
III	237	6/1 147	-/2	2/3/5	4/1/3	5
IV	182	5/873		-/3/3	26/26/-	3
V	189	4/846	-/2	2/1/3	2/1/1	1
VI	128	3/726		4/-/-	46/30/16	3
VII	232	4/1 056	1/-		11/6/5	11
VIII	283	5/1 171	1/-	1/-/1	6/1/5	4
IX	228 ¹³⁰	3/604 ¹³⁰	-/2	1/1/1	45/37/8	1
X	116	3/590			1/-/1	2
XI	215	4/1 038	1/-	1/-/2 ¹¹⁵	14/10/4	4
XII	189	3/712	1/1	1/-/-	11/7/4	10
1947 I	141	3/685	-/1	2/1/3	9/1/8	3
II	189	2/465	-/1	1/-/1		1
III	215 ¹³⁰	3/501 ¹³⁰		3/-/3	2/-/2	
IV	259 ¹³⁰	3/687		7-7	12/3/9	4
V	268 ¹³⁰	3/701	1/-	-/3/3	3/2/1	10
VI	219	4/966				2
VII	228	1/364	1/-	-/2/2		5
VIII	222	1/386				

¹¹⁰ Idem, ds. nr. 475, f. 382-383.

¹¹¹ Numărul jandarmilor/numărul total al orelor de serviciu executate.

¹¹² Primite/executate/înapoiate sau trimise altor autorități.

¹¹³ Dezertori/nesupuși.

¹¹⁴ Din oficiu pentru cercetări/la ordin/înaintați autorităților.

¹¹⁵ În cazul în care au fost înaintați 2 indivizi, înseamnă că au fost reținuți 2 și nu 1.

IX	188	2/416				
1948 VII				-/-/-	-/-/-	-
VIII				5/-/5	6/4/2	2
IX				1/-/1	100/-/15	3
X				-/6/6	6/86/5	2
XI				1/-/1	-/-/-	1
XII				1/1/2	-/-/-	.

Anul/ Luna	Mandate de înfățișare în materie penală	Mandate de aducere	Mandate de arestare	Procese- verbale	Procese- verbale (legi speciale)	Nr. documente înregistrate ¹¹⁶
1945 VII					11	96/117 ¹¹⁷
VIII		2/-/2 ¹¹⁸			9	133/77
IX		19/11/4	1/-/1 ¹¹⁹	-/-/1 ¹²⁰	9	122/109
X		13/9/8	3/1/1	1/1/1	22	113/146
XI		26/18/8	1/2/-	1/1/1	8	226/137
XIII		11/6/1		-/2/19	3	134/95
1946 I		13/6/1		1/-/-	15	130/109
II		19/27/5	2/2/-		26	217/149
III		24/16/4	1/1/-		19	146/130
IV		6/1/2	1/-/-	1/-/1	14	184/156
V		26/9/1	2/2/-	-/1/1	9	167/179
VI		7/20/5	3/-/3	-/1/-	20	200/177
VII		7/2/2	1/-/1	-/1/1	43	164/147
VIII	1/-/1 ¹²¹	11/6/2			14	131/117
IX	3/-/3	3/11/2	15/12/-	-/1/1	10	187/135
X	2/2/-	20/18/2	1/1/-		5	110/105
XI	5/-/5	15/2/8	16/12/4	-/-/1	10	75/108
XII		6/8/1	17/2/15		14	87/92
1947 I	3/1/2	27/3/3	8/7/1		10	98/81
II		13/32/2	5/4/1	-/1/-	10	118/105
III		7/7/1	5/8/-	-/1/1	6	150/140
IV		3/2/4	-/1/-	-/1/-	15	103/106

¹¹⁶ Potrivit registrelor de intrare-ieșire păstrate, numărul documentelor înregistrate pe intervale este următoarea: 8.VII.1945-31.III.1946 – 1 480, 1.IV.1946-31.III.1947 – 1 970, 1.IV.1947-31.X.1947 – 830 (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 974, f. 2v.-197; ds. nr. 976, f. 1v.-197).

¹¹⁷ Intrate/ieșite.

¹¹⁸ Primite/executate de jandarmi/înapoiate sau trimise altor autorități.

¹¹⁹ Primite/executate/înapoiate sau trimise altor autorități.

¹²⁰ Pentru crime/pentru delict/pentru contravenții din codul penal.

¹²¹ Primite/distribuite/înapoiate sau trimise altor autorități.

V		17/14/3	3/2/1		1	127/122
VI	1/-/1	15/15/-	3/2/1		35	99/104
VII	1/-/1	3/1/3			4	118/130
VIII		4/4/-				53/77
IX		13/9/4		-/3/-	3	96/115
1948 VII		7/6/1	-/-/-	-/1/3		85/72
VIII		12/10/2	6/2/4	-/3/7		132/100
IX		9/7/2	1/1/-	-/5/3		139/90
X		12/10/2	11/10/1	-/-/3		87/65
XI		15/13/2	4/3/1	1/1/-		105/57
XII		19/15/4	4/3/1	-/1/1		89/86

În intervalul 29.I.1946 – 9.I.1949, activitatea generală a postului a fost verificată de organele ierarhice superioare (Sector, Legiune, Inspectorat) de 95 ori:

- 1946: Sector – 25, Legiune – 10, Inspectorat – 4;
- 1947: Sector – 22, Legiune – 7, Inspectorat – 1;
- 1948: Sector – 16, Legiune – 7, Inspectorat – 1;
- 1949: Sector – 1, Legiune – 1¹²².

La solicitarea organelor ierarhice superioare, personalul Postului a contribuit prin donații la sprijinirea unor acte caritabile sau susținerea unor proiecte/inițiative comemorative.

Prin ordinul circular nr. 871/11.IV.1946, Inspectoratul de Jandarmi Târgu-Mureș a comunicat unităților din subordine că a inițiat o acțiune de strângere de bani în vederea ajutorării unui copil de 11 ani, orfan de ambii părinți, decedați de tuberculoză. Fiul unui subofițer de jandarmi, domiciliat în comuna Ogra, copilul umbla „prin sate cerșind mila locuitorilor”¹²³. Subofițerii postului au donat în total 14 000 lei¹²⁴. Pe data de 29.V.1946, subofițerii Postului (Gârdea, Popescu, Socoliuc, Fonogea, Stanciuc, Ilieș și Ardelean) și frt. Negrea Vasile au donat în total 7 500 lei (subofițerii câte 1 000 lei, militarul în termen 500 lei) pentru „construirea monumentului eroilor din Tg.-Mureș”¹²⁵.

Dosarele și registrele Postului vor fi încheiate la data de 23.I.1949. Cu această dată se încheie de fapt existența Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș. Cel care efectuează operațiunile este plut.-maj. Gârdea Dumitru, desemnat ca șef al Postului de Miliție Cotuș¹²⁶.

*

¹²² ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 1-71v.; pentru constatările în urma inspecțiilor a se vedea documentele cu nr. 5-7, 9-10, 13-16, 18-19, 22-26.

¹²³ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 468, f. 105-106.

¹²⁴ Plut.-maj. Gârdea Dumitru și Plut. Popescu Ioan – câte 2 000 lei, serg.-maj. Socoliuc Vasile și Ilieș Mitică – câte 1 500 lei, serg. Fonogea Vasile, Stanciuc Ion, Enache Ion, Puiu Aurel, Șefezan Augustin, Hisom Constantin și Blănaru Domițian – câte 1 000 lei.

¹²⁵ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 153-154.

¹²⁶ *Idem*, ds. nr. 977, f. 71 v.

* *

În partea a doua a materialului, publicăm un număr de 26 documente legate de activitatea Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș. Marea majoritate a acestora provin din registrul de inspecție al Postului. Am căutat să publicăm acele documente care, pe lângă informații variate despre activitatea Postului, conțin și date despre anumite evenimente desfășurate la nivelul comunei de reședință.

1.

1945 <iulie/august>. Sângeorgiu de Mureș. Tabel cu numărul locuitorilor comunelor, pe naționalități, de pe raza Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș.

Denumirea comunelor	Numărul populației pe naționalități					Total
	români	unguri	țigani	ruși	germani	
Sângeorgiu de Mureș	769	1 776	251		1	2 796 ¹²⁷
Ernei	181	1 384	215			1 780
Icland	14	338	84			436
Călușeri	5	935	7	1	2	950
Săcăreni	8	405	25			438
Cotuș	9	464	41			514
Ogari	400	130				530
Iedu	8	800	86			894
Ivănești	193	24	55			272
Sânișor	135	95	3			233
Bozeni	37	233				270
Corunca	120	770	270			1 160

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 114, f. 11 v.

2.

1945 noiembrie 12. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de serg. Puiu Aurel.

Am onoarea a raporta următoarele:

La acest Post, pe data de 29 octombrie 1945, a fost repartizat pentru serviciu jand. sergent Puiu Aurel, contingent ___, din Divizia „Horea, Cloșca și Crișan”. La data când a fost repartizat și s-a prezentat la Post, acestui jandarm i-am dat îndrumări de modul cum trebuie să se comporte în cazarmă și în serviciu, cum și cu ceilalți jandarmi și cu populația civilă, atrăgându-i atenția că face parte din elementele pregătite special în stil democratic și trebuie să dea un exemplu tuturor în ceea ce privește disciplina și dreptatea.

În afară de instrucțiunile și îndrumările date de subsemnatul, dl. locot., ajutorul comand. de Legiune și comandantul Sectorului, cu ocazia celor trei inspecții ce a făcut la

¹²⁷ Corect: 2.797.

acest post de când este acest jandarm la serviciu, pe lângă școala ținută cu toți jandarmii Postului, a vorbit special pentru acești jandarmi veniți noi în Jandarmerie, dându-le sfaturi bune referitor la executarea serviciului în cadrul legilor jandarmerești.

Nici aceste instrucțiuni și îndrumări date de dl. locot. comand. Sector nu au avut efect și nu au fost luate în considerație de acest jandarm, deoarece de când funcționează la acest Post și până azi a săvârșit următoarele abateri de la serviciu:

În ziua de 6 noiembrie 1945, luându-l cu subsemnatul în serviciu în comuna Corunca și Iedu, unde am avut de executat mai multe cercetări, pe când mă aflam în cancelaria primăriei Iedu, unde scriam la mașină un proces-verbal, susnumitul, profitând de ocazie, a părăsit localul primăriei fără voia mea și s-a dus la cârciuma Cooperativei „Furnica” ce era la o distanță de cca. 50 m de primărie, iar când subsemnatul am observat lipsa lui de lângă mine, am trimis guardul comunal după el care l-a găsit în cârciumă consumând băutură la o masă, de unde [l]-a chemat să vină la primărie, unde eram subsemnatul.

După ce am plecat de la primărie, pe drum spre Post, am căutat să-i explic că nu are voie să părăsească pe șeful de patrulă în timpul serviciului și nici nu are voie a intra în cârciumă ca să consume băuturi, cu ocazia serviciului de patrulare. Numitul în acel timp m-a înțeles și mi-a promis că respectă sfaturile bune pe care i le-am dat ca să nu mai repete aceste abateri.

În ziua de 7 noiembrie 1945, trimițându-l la cooperativa din localitate să cumpere 3 kg sare pentru a pune varza Postului la murat, acesta s-a dus în cârciumă, a cerut rachiu și mâncare pe datorie, venind la Post cu mare întârziere și amețit de băutură.

În ziua de 11 noiembrie 1945, fiind în comună o serbare culturală dată de Căminul cultural din localitate, jandarmii de la acest Post mi-au cerut voie să ia parte la serbare. Am învoit pe plut. Munteanu Gheorghe, serg.-major Socoliuc Vasile, elev serg. Stanciu Ioan și serg. Puiu Aurel, cărora le-am dat ordin ca la orele 23-24 să se înapoieze la Post pentru a se odihni și a putea lua parte la programul zilei următoare. Serg. elev Stanciu Ioan și Puiu Aurel le-am dat ordin să ia cu ei și armele, fiindcă autoritățile comunale solicitau concursul jandarmilor, ca să nu se întâmple ceva cu acea ocazie.

După cum am dat ordin, așa s-a și executat tot, căci la orele 24 toți jandarmii s-au întors la Post, însă după aceasta, sergentul Puiu Aurel, după ce a stat la masă, din nou și fără nici o aprobare a plecat la serbare, unde a stat până a doua zi la orele 7, când în stare de ebrietate l-am găsit la poarta Postului, cu arma la el, în mijlocul drumului, unde controla locuitorii ce mergeau la oraș, iar care nu vroia să se supună era amenințat că-l împușcă, în care sens a tras și două focuri de armă asupra locuitorului Kilien¹²⁸ Carol din comuna Iceland, Mureș, care văzându-l pe serg.-maj Puiu în ce stare de beție este, n-a vroit să se supună la somațiile lui, din care cauză a tras focuri de armă de intimidare. Tot atunci confiscase o pătură civilă de la locuitorul Demeter Iosif din comuna Ernei, care mergea cu căruța la Tg.-Mureș și dacă nu dădeam noi peste el, avea de gând să terorizeze locuitorii ce mergeau pașnici la Târgu-Mureș, unde era târg săptămânal. În jurul său erau oprite cca. 10 căruțe.

Cu mare greutate am putut să-l duc în cancelaria postului și să aplanez conflictul între el și locuitorii care erau revoltați că au fost opriți în drum cu scop de jefuire, fiindcă nu li s-a făcut nici un fel de control, ci la toată lumea le spunea că nu este în regulă cu actele deși nu le mai putea controla din cauza beției.

¹²⁸ Posibil: Kilyén.

Pentru aceste abateri vă rugăm a interveni locului în drept pentru a se lua măsuri disciplinare contra lui spre a-i servi ca exemplu pentru viitor, întrucât sfaturile verbale pe care i le-am dat nu le-a luat și nici nu le ia în considerare.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 57-58.

3.

1945 decembrie 27. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de unii subordonați.

Am onoarea a raporta următoarele:

Atât în prima cât și a 2-a zi de Crăciun am serbat Sfintele sărbători, conform obiceiurilor strămoșești și ordinelor primite de la autoritatea superioară. Jandarmii au fost la biserică împreună cu subsemnatul, iar după-masa li s-a dat învoire în comună până la orele 23, în care timp jandarmii au luat parte și la teatrul care a avut loc în comună [în] prima zi de Crăciun.

A 2-a zi la fel, jandarmii au fost învoșiți în comună până la orele 21, iar după această oră le-am explicat că fiind zile de sărbătoare, trebuie să fim prezenți la Post fiindcă în aceste timpuri locuitorii sunt turmentați de băutură și se iau la certuri și bătăi, unde noi trebuie să intervenim la nevoie. Peste aceste ore au fost învoșiți sergenții-majori Socoliuc Vasile și Pătruică Haralambie.

Dimineața, la orele 5,40 când subsemnatul am venit în cancelaria Postului pentru a porni în serviciu patrula de circulație, am găsit lipsă din dormitor pe sergentul Puiu Aurel, care s-a înapoiat la Post abia la orele 7. Întrebându-l pe acesta că unde a fost și dacă a plecat din Post fără aprobarea subsemnatului, a răspuns că a fost la joc și a plecat cu toți jandarmii Postului, care singuri și-au luat învoire.

Pentru faptul de părăsire de cazarmă fără voie a serg. Puiu Aurel, Fonogea Vasile și elev serg. Stanciu Ioan, vă rog să binevoiți a interveni locului în drept pt. a se lua măsurile ce se crede de cuviință.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 59.

4.

1946 ianuarie 9. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de subofițerii Stanciu Ioan și Puiu Aurel.

Urmare a raportului nostru nr. 883 din 30 Decembrie 1945, am onoarea a raporta următoarele:

În ziua de 9 ianuarie 1946, conform ordinului Dvs. telefonic nr. 352/946, subsemnatul împreună cu plutonier Popescu Ioan de la acest [Post] am plecat în misiune la comuna Glodeni, județul Mureș, unde am lucrat sub ordinele Dvs. La reședința Postului au rămas sub comanda elevului serg.-major Stanciu Ioan, jandarmii sergenți Fonogea Vasile și Puiu Aurel, cărora le-am dat ordin să completeze tabelele cu prizonierii înapoiți în comuna Sângeorgiu de Mureș, care erau anunțați pentru ziua de 9 ianuarie 1946 să se prezinte la acest Post în acest sens.

La plecarea subsemnatului de la Post am lăsat ordin scris elevului sergent-major Stanciu Ioan să meargă la Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș, la orele 8, pentru a transmite 2 rapoarte telefonice la Sector, fiind cu date fixe și până la sosirea noastră era prea târziu.

La orele 14, când subsemnatul și plutonier Popescu Ioan ne-am prezentat înapoi la Post, am găsit în dormitorul jandarmilor pe elevul sergent-major Stanciu Ioan, care era în stare de ebrietate, cu fereastra deschisă și voma pe geam, iar sergentul Puiu Aurel, care de asemenea era în stare de ebrietate, fără să-l vedem noi, a luat un plic și a plecat la Tg.-Mureș pt. a-l preda la Sector, fiind cu data fixă acel plic. Din cercetările făcute de subsemnatul, am constatat că dimineața elevul sergent Stanciu Ioan a plecat la primărie pentru a difuza rapoartele telefonice, așa după cum dădusem ordin la plecarea din Post. Mai târziu puțin, a plecat din Post și sergentul Puiu Aurel, care s-a găsit cu elevul sergent Stanciu Ioan și după difuzarea rapoartelor s-au dus la cârciumă ambii jandarmi, unde au consumat băutură până la orele 12-13, când s-au reîntors la post turmentați de băutură.

Văzându-i în ce stare se află acești jandarmi, am căutat să le atrag atenția, însă atât elevul Stanciu, cât și sergentul Puiu Aurel au răspuns obraznic și în stil neostășesc, pronunțând cuvintele: *pe mine Puiu mă cheamă și de nimeni n-am teamă. 7 ani am fost haiduc și la toamnă iar mă duc.* Văzându-i că sunt în stare de ebrietate, agitați și capabili să comită orice act, i-am lăsat să se trezească de băutură, dându-le ordin să se liniștească.

Seara, pe la orele 21, după ce subsemnatul am plecat din Post la domiciliu, la fel le-am atras atenția să se dezbrace și să se culce, însă sergentul Puiu Aurel a cerut să-i dau voie în comună în acea seară. I-am spus categoric că noaptea nu-l pot învoi în comună, mai ales în starea în care se găsește, după care am plecat acasă. Pe la orele 21,30-22, sergentul Puiu Aurel a luat arma sa de la rastel, a deschis fereastra la dormitor și a tras 2 focuri de armă, sub formă de răzbunare că nu l-am învoit în comună.

Față de cele de mai sus, vă rugăm a interveni locului în drept spre a li se aplica pedepsele cuvenite și totodată rugăm a se dispune ca segentul Puiu Aurel să fie mutat urgent de la acest Post, întrucât este compromis față de populație și nu mai putem face serviciu cu acest jandarm, ba ceva mai mult că suntem amenințați de sus-numitul, care este capabil să comită chiar crimă din răzbunare nedreaptă.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 60.

5.

1946 februarie 13. Sângeorgiu de Mureș. Constatările cpt. Ionișor Gheorghe, comandant Sector de Jandarmi Mureș de Sus, după controlul efectuat la Post.

Prezenți: plut. Popescu Ion, serg.-maj. Ardeleanu Tiberiu și serg.-maj. Fonogea Vasile. Plut.-maj. Gârdea, serg.-maj. Ilieș D-tru, serg.-maj. Socaliuc Vasile, serg.-maj. Stanciu și serg.-maj. Puiu Aurel plecați în serviciu.

Localul l-am găsit curat. Closetul, care s-a umplut, trebuie imediat golit și desfundat; termen până în ziua de 15.II.946. Subofițerul cu popota va întocmi un meniu săptămânal, verificat de șeful postului, care se va afișa în sala de mese.

Jandarmul repartizat pentru îngrijirea cailor sectorului a fost transformat în bucătarul postului; de ce? El are alte atribuțiuni; ce va face postul când jandarmul va trebui să plece cu mine în control? Când la popota postului iau masa șase jandarmi subofițeri. Nu e nimic

mai ușor să angajeze o bucătăreasă care le va prepara hrana în bune condițiuni. Deci să se angajeze bucătăreasă imediat.

Șeful postului va supraveghea îndeaproape pe jandarmul Vlăsceanu, care îmi pare un element leneș și răuvoitor în serviciu; va numi zilnic câte un subofițer care îl va supraveghea în toată activitatea lui, de dimineață până seara, în special asupra îngrijirii cailor sectorului, care sunt un bun al statului, nu proprietate particulară.

Livretul neverificat de pe ziua de 7.II.946; de ce? Așa se interesează șeful postului de buna hrănire a subordonaților; el trebuie să controleze și alimentele ce se consumă și operațiunea de contabilizare a banilor, fiind primul răspunzător administrativ. Livretul se va trimite la oficializare cu 3 zile înainte de începerea lunii, astfel ca la 1 ale fiecărei luni să poată opera în el. Până în ziua de 15.II.946, șeful postului va întocmi procese-verbale în care se vor specifica cantitățile de alimente primite pentru post, costul lor sau eventual gratuit, precum și numele furnizorilor.

Cereri și reclamațiuni nu am avut.

Am distribuit drepturile personal conform registrului.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 2 v-3.

6.

1946 februarie 24/25. Sângeorgiu de Mureș. Constatările lt.-col. Ioan Diaconu¹²⁹, comandantului Legiunii de Jandarmi Mureș, după controlul efectuat la Post.

Am sosit la post noaptea. Prezenți la post 5 jandarmi. 1 subofițer la locuința sa în comună, 1 subofițer la Legiune unde execută 4 zile de arest și 1 subofițer, serg.-maj. Puiu Aurel, absent nemotivat, plecat în comună. Am plecat să-l caut, însoțit de o patrulă de jandarmi, dar nu l-am găsit. Șeful de post să-mi raporteze unde a fost acest subofițer și motivul plecării fără voie de la post.

Am controlat localurile și am găsit o cârciumă deschisă, iar într-o cameră, două mese cu indivizi la joc de cărți. Am dispus confiscarea banilor și cărților. Șeful de post să-mi înainteze dosarul cu actele dresate, atât contra celor ce au jucat cărți, cât și contra cârciumarului care a tolerat aceasta.

Paza de noapte funcționează în condițiuni bune. În această noapte au fost de serviciu 4 oameni din comună plus doi cu plata, angajați de comună.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 3 v - 4.

7.

1946 martie 7. Sângeorgiu de Mureș. Constatările căp. Cârjeu I.P. Mircea, comandant Legiunii de Jandarmi Mureș de Sus, după controlul efectuat la Post.

Efectiv control cinci subofițeri la post și 2 la circulație. Prezenți la post cinci subofițeri. În serviciu doi subofițeri. Real la post se află însă opt subofițeri întrucât unul se află în permisie.

¹²⁹ ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 21, f. 36.

Prezentarea ostășească. Ținută îngrijită, mai puțin a serg.-major Puiu Aurel și serg.-maj. Ilieș Mitică. La școala ce am ținut a dat răspunsuri slabe jand. serg.-maj. Puiu Aurel, care nu cunoaște nici șefii ierarhici. Din punct de vedere tehnic, profesional se activează.

Să se întocmească foi pentru servitori. Schița postului și tabelul obiectivelor patrulete neverificate de sector. Deși azi a fost zi de târg, nu am întâlnit patrulă de jandarmi pe zonă.

Sub raport informativ se activează mulțumitor. Nu s-au întocmit lucrări pe baza instrucțiunilor secrete nr. 44000/945 pentru paza căilor de comunicații.

Următorii jandarmi: serg.-majori Puiu Aurel, Stanciu Ion și Ilieș Mitică nu au inventare individuale, iar serg.-maj. Ardeleanu nu are fișă de armă. Ordinea de bătaie a postului nu este pusă la curent. Armele curate. Hrană bună. Livretul încheiat. Să se găsească neapărat o bucătăreasă.

Am găsit pentru legiune un teren propriu pentru grădină. Fostă proprietate a baronului [sic!] Máriaffi Adalbert [sic!], absenteist. Urmează să se facă cerere la Oficiul CASBI pentru încheierea actelor legale.

În dormitorul subofițerilor nu [este] suficientă ordine. Nici o reclamă. Copie la legiune.

Dau termen până la 17 martie 1946 pentru punerea la punct a neregulilor constatate, când comandantul sectorului îmi va raporta că s-a convins personal de aceasta.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 6 v - 7 v.

8.

1946 martie 13. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de serg.-maj. Puiu Aurel.

Am onoarea a raporta următoarele:

În ziua de 11 martie 1946, orele 15,50, subsemnatul plecând în serviciul de patrulare pe zonă cu foaia de serviciu nr. 116/946, de unde m-am reîntors abia la 12 martie 1946, orele 18. La plecare am lăsat pe birou nota de serviciu cu programul ce trebuie să execute jandarmii rămași la Post.

La înapoiere din serviciu, am găsit absent de la Post pe jandarm sergent-major Puiu Aurel și întrebând pe ceilalți jandarmi despre el, jandarm sergent-major Socoliuc Vasile mi-a răspuns că la orele 10, când acesta s-a reîntors cu sergent-major Fonogea Vasile din serviciu, l-au găsit la cârciumă bând vin cu civili și la invitația lor a refuzat să vină la Post. Subsemnatul, auzind acestea, am trimis din nou pe sergent-major Socoliuc Vasile și Fonogea V. să[-l] caute pe s.m. Puiu Aurel și să-l aducă la Post. Mergând jandarmii după el, l-au găsit pe acest serg.-major Puiu Aurel culcat jos în mijlocul cârciumei comunale, cu arma pusă lângă el, fiind beat în așa măsură că nu știa unde se află și localul unde se găsește. Atunci din nou am trimis pe sergent-major Socoliuc Vasile, Ilieș Mitică și Ardeleanu Nicolae, care toți trei abia au putut să aducă la Post în brațe pe sergentul-major Puiu Aurel, care era beat într-o stare de nedescris.

Totodată raportăm că în seara zilei de 11 martie 1946, jand. sergent-major Stanciu Ioan și Ilieș Mitică, după orele 22 când au terminat serviciul de circulație pe șosea, profitând de ocazie că subsemnatul eram în serviciu cu foaia de mai sus, s-au dus la cârciuma comunală unde împreună cu un cioban și alți civili au consumat băuturi până

târziu noaptea după care s-au reîntors la post, însă nu știu dacă erau beți sau nu din cauza că am fost plecat în serviciu.

Pentru faptele de mai sus și având în vedere că sunt repetate și raportate de noi cu raportul nr. 883 din 30 decembrie 1946 și 933 din 9 ianuarie 1946, vă rugăm să binevoiți a interveni locului în drept pentru a se lua măsurile cuvenite.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 61.

9.

1946 aprilie 5. Sângeorgiu de Mureș. Constatările cpt. Ionișor Gheorghe, ajutorul comandantului Legiunii de Jandarmi Mureș, după controlul efectuat la Post.

Prezenți la post: plut.-maj. Gârdea D-tru, șeful postului, serg.-maj. Ilieș Mitică, serg.-maj. Ardeleanu, plut. Popescu Ion. Absenți: serg.-maj. Socoliuc Vasile și serg.-maj. Stanciu, în patrulare.

Localul l-am găsit curat. Șeful postului dă concurs pentru amenajarea localului pentru școala [de] agenți [de] poliție de pe lângă Inspectorat. În viitor va da tot sprijinul pentru ca școala să procure alimentele de care are nevoie pentru prepararea hranei.

Armamentul curat. Să se întrebuințeze în mod rațional unsoarea de arme pentru că se procură foarte greu. La fel cea de bocanci, să se dea numai pe bocanci și numai unsoarea ce am distribuit-o, alte produse atacă pielea concurând la distrugerea lor timpurie.

Starea sanitară bună. Cereri și reclamațiuni nu am avut.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 4v.

10.

1946 iulie 3/4. Sângeorgiu de Mureș. Constatările lt. Mihail Popescu, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureș de Sus, după controlul efectuat la Post.

Prezenți la post: plut.-major Gârdea D-tru, plut. Popescu Ioan, serg.-maj. Stanciu Ioan, serg.-maj. Fonogea Vasile. Absenți motivați: serg.-maj. Ilieș Mitică, detașat recruți; serg.-maj. Socoliuc Vasile, în serviciu pe zonă; serg.-maj. Puiu Aurel, în serviciu pe zonă.

În conformitate cu ordinele date de dl. colonel inspector, șeful de post va face imediat raport scris detaliat prin care să arate motivele și nevoia imperioasă a serviciului de a fi mutați cei doi subofițeri: serg.-maj. Puiu și serg.-maj. Ilieș, nemaiputând executa serviciul pe raza acestui post, fiind complet compromiși, mai ales în fața populației.

Plut. Popescu se va prezenta la raportul subsemnatului cu prima ocazie pentru a clarifica situația cu starea sanitară.

Constat că tot greul postului îl duce plut.-major Gârdea, secondat de puținii subofițeri conștienți și devotați pentru menținerea prestigiului instituției și transferării neamului în noul ritm de viață în care s-a angajat țara noastră alături de marii noștri aliați. În general postul are foarte mari greutatea de serviciu, dar sunt învinse și îndeplinite datorită zelului deosebit și puterii de muncă de care [au dat dovadă] șeful de post și o parte dintre subofițerii merituosi, [care] au știut să-și facă datoria. În prezent postul este bine condus și pus la punct mai ales cu situația polițienească pe care o stăpânește cu prisosință.

Între naționalitățile conlocuitoare există completă înțelegere, nefiind nici un fel de reclamații din comunele patrulate de pe raza sectorului¹³⁰.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 15-15v.

11.

1946 iulie 8. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de sergenții-majori Puiu Aurel și Ilieș Mitică.

Am onoarea a înainta alăturat una copie de pe inspecția făcută de Dvs. la acest post la data de 3/4 iulie 1946.

La ordinul dat în inspecție și în conf. cu ordinele date verbal de domnul colonel inspector referitor la mutarea de la acest post a sergentului-major Puiu Aurel, vă rugăm a interveni locului în drept pentru ca acest jandarm să fie mutat de la acest Post întrucât este compromis față de populația de pe raza Postului, compromis față de camarazii săi de la acest Post și, în plus, a comis tot felul de abuzuri și abateri de la îndatoririle ostășești și jandarmerești de când funcționează la acest Post de jandarmi. Este stăpânit de viciul beției de care nu se poate lăsa și, ceva mai mult, că devine din zi în zi tot mai pasionat. Este indisciplinat și nu respectă ordinele primite de la superiori, pe care nici nu le execută din convingere și nici de frică nu le execută.

Este înclinat spre abuzuri și dezechilibrat complet în cheltuieli, fapt pentru care în raza Postului, și în special la comercianții din comuna Sângeorgiu de Mureș, are foarte multe datorii făcute de el personal, iar când acești comercianți cer să li se plătească datoria, acest jandarm, lipsit și de bun simț, se folosește de trucul că nu a semnat nici o chitanță la comercianți și pentru acest fapt nu recunoaște nici un fel de datorii, faptă destul de înjositoare pentru el ca om ce compromite întreaga Jandarmerie.

Faptele rele comise de acest jandarm au fost raportate la timp de acest Post după cum se vede din alăturatele copii de pe rapoartele Postului făcute către superiori. Cu toate acestea, și în afară de aceste rapoarte, acest jandarm a fost cercetat și judecat de Curtea Marțială a Corpului 6 Teritorial pt. dezarmare și pierdere de armament, pentru care faptă a fost condamnat la 2 luni închisoare corecțională, 10.000 lei amendă corecțională și 5.000 lei cheltuieli penale, din care pedeapsă a executat numai o parte fiind amnistiat prin D[ecret] Regal. În urma acestei fapte, în loc să se corijeze, pare a deveni și mai specialist în această pasiune.

În timpul când a fost detașat la Școala de Agenți [de] Poliție la Cluj pentru menținerea ordinei, a contractat o datorie de 180 000 lei, iar la plecarea din Cluj, neavând bani să achite datoria, și-a lăsat mantaua zălog până ce va achita datoria. După terminarea școlii de agenți de poliție, în prima seară când s-a prezentat la Post, a venit în stare de ebrietate în ultimul grad de beție. În ziua de 3 iulie 1946, fiind trimis în transfer la Postul Gornești, la înapoiere a tras 2 focuri de armă, consumând muniția fără nici un rost.

În ziua de 7 iulie 1946, fiind trimis cu plutonierul Popescu și încă 3 subofițeri de la Plut[onul] de recruți în comuna Ernei pentru efectuarea unor percheziții domiciliare, acesta pe la orele 11 în timpul serviciului, fără aprobarea șefului de patrulă, a intrat cu serg.-maj.

¹³⁰ Corect: postului.

Hisom într-o cârciumă unde a luat masa. Tot în ziua de 7 iulie a.c., acest jandarm fiind de serviciu în cazarma Postului, conform ordinelor superioare ce avem în acest sens, a părăsit serviciul și a plecat în comună fără voie, lăsând dormitorul în dezordine, fapt constatat de dl. maior, comandant al Legiunii, cu ocazia inspecției ce a făcut la Post.

Cunoscând cele de mai sus, vă rugăm a interveni locului în drept pentru ca acest jandarm subofițer să fie mutat de la acest Post la un alt post mai izolat și prin munți, unde nu ar putea să aibă posibilitatea ca să întâlnească în drumul său cârciumi, care îl atrag imediat. Aici, oriunde ar fi trimis, nu se poate să vină la Post fără a consuma băuturi spirtoase. Mutarea lui nu o cerem din ură personală ci numai spre binele instituției din care facem parte. Faptele lui sunt cunoscute de toți domnii ofițeri, până la domnul colonel inspector Roșianu.

Tot la acest Post de jandarmi mai avem pe subofițerul Ilieș Mitică, care la fel este stăpânit de viciul beției, indisciplinat și nesupus la ordine. În această materie s-a perfecționat și specializat complet, împrumutând obiceiul sergentului-major Puiu Aurel, nedând nici o atenție la îndrumările și sfaturile pe care subsemnatul și dvs. i le-am dat în orice ocazie de serviciu și în afară de serviciu. În rapoartele ce se anexează¹³¹ figurează și faptele lui, iar de când funcționează la Plut[onul] de recruți în calitate de comandant de grupă, cred că ați avut posibilitatea să-l cunoașteți în amănunt.

Între jandarmii Postului există neînțelegeri, ură și ceartă numai din cauza acestor doi subofițeri care pe lângă că sunt compromiși în fața populației civile, ne compromit pe toți în fața organelor superioare de control din cauză că nu respectă curățenia corporală și a localului Postului de jandarmi, nu respectă ordinele și sunt lipsiți de simțul camaraderesc.

Dacă este posibil, vă rugăm a se interveni să fie mutat și acest jandarm de la acest Post și până la completarea efectivului mai bine consimt o muncă triplă decât să fiu împiedicat în conducerea Postului de acești jandarmi.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 56-56v.

12.

1946 august 19. Sângeorgiu de Mureș. Raport al plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul Sectorului privind abaterile săvârșite de subofițerii Socoliuc Vasile și Stanciu Ioan.

Am onoarea a raporta că în ziua de 18 august 1946, sergenții-majori Socoliuc Vasile și Stanciu Ioan au comis următoarele abateri de la îndatoririle militare și de serviciu:

Ambii subofițeri au fost învoiți în comună până la orele 20, când trebuiau să fie prezenți la serviciu în cazarmă. Însă serg.-major Socoliuc Vasile, care știa că la orele 22 trebuie să plece în serviciu de patrulare pe șosea cu reglementarea circulației conform ordinelor în vigoare, în loc să fie la post cu 2 ore înainte de a pleca în serviciu, a părăsit localitatea și a plecat în orașul Tg.-Mureș la circ, fără a fi învoit de cineva și fără a poseda ordin de serviciu conf. ord. în vigoare, de unde s-a reîntors la orele 23, când a plecat în serviciu cu 1 oră întârziere.

Idem serg.-major Stanciu Ioan în loc să se înapoieze la Post la orele 20, a consumat băutură cu 2 civili până s-a turmentat de băutură și în acel hal, împreună cu civilii, s-a dus

¹³¹ A se vedea documentele nr. 2, 3, 4 și 8.

la jocul țărănesc din comună unde a stat până noaptea târziu. La joc, acest sergent-major a fost văzut într-o ținută neostăsească, cu bluza pe umăr, părul deranjat etc. și umbla la braț cu civili din sat. Atrăgându-i-se atenția de serg.-maj. Socoliuc Vasile, serg.-maj. Stanciu nu a venit să ia în considerație sfatul camaradului său care este mai vechi în grad și în loc să vină acasă așa cum l-a sfătuit Socoliuc, s-a luat la ceartă cu acesta față de civili, spunând că lui nu-i poruncește decât singur Dumnezeu.

Față de această atitudine și avându-se în vedere că aceste fapte sunt repetate de ambii subofițeri, vă rog a dispune spre cele legale.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 415, f. 66v.

13.

1946 septembrie 10/11. Sângeorgiu de Mureș. Constatările lt. Mihail Popescu, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureș de Sus, după controlul efectuat la Post.

Efectiv control 7. Prezenți la post 4: plut.-maj. Gârdea, serg.-maj. Socoliuc, serg.-maj. Fonogea, serg.-maj. Andronache. Absenți 3: plut. Neamțu Bucur detașat recruți; serg.-maj. Ilieș Mitică detașat recruți; serg.-maj. Stanciu Ion la Cluj pt. executarea pedepsei dată de Insp. Jand. Cluj.

Localul curat și în ordine. Întreținut mulțumitor, îndeplinește condițiile igieneice. Din punct de vedere gospodăresc: Postul în general promite a face față greutăților prin care trece, pentru a se asigura și rezista și vremurilor mai grele. Scriptele postului sunt ținute la zi.

Sergentul-major Socoliuc și serg.-maj. Fonogea ar putea, dacă ar depune mai mult sârg și zel în executarea serviciului, să înscrie constatări mai serioase în foile de serviciu. Cele controlate de subsemnatul nu satisfac și nu sunt la înălțimea așteptărilor. În viitor trec la sancțiuni, dacă nu sunt înțelese.

Din cauza diferitelor însărcinări date șefului de post, fiind trimis în delegație la frontieră, plecat în ziua de 1 sept. și întorcându-se pe ziua de 9 sept. a.c., școala de carte cu subalternii nu s-a executat. Se va executa după îndrumările și programul dat de subsemnatul în conformitate cu ordinul IGJ nr. 1110/945.

Plut.-maj. Gârdea va da toate lămuririle necesare plutonierului Popescu pentru ca până la sfârșitul săptămânii viitoare să fie cărate furajele, și depozitate la sector, din teren. Fânul și paiele se vor depune în magazia special destinată și [se va] asigura să fie păstrate în bune condițiuni.

În teren am luat contact cu autoritățile ad-tive și populația. În comuna Sângeorgiu de Mureș se reia în discuție problema reformei agrare, urmând a fi rezolvată în fața tuturor organelor competente și reprezentanților Blocului Partidelor Democratice, mâine 12 septembrie. Postul Sângeorgiu va urmări în continuare desfășurarea discuțiilor și mersul problemei, pentru a preveni abuzurile și menține liniștea publică.

Șeful de post prezintă o telegramă urgentă prin care solicită a merge acasă. Face raport și anexând telegrama în original, înaintează ierarhic spre aprobare.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 19v-20.

14.

1947 aprilie 18. Sângeorgiu de Mureș. Constatările cpt. Ionișor Gheorghe, comandantul Legiunii de Jandarmi Mureș, după controlul efectuat la Post.

Am executat o inspecție de noapte. Prezenți la post: frt. Medișfălean Ștefan și frt. Dima Ion. Absenți: plut.-maj. Gârdea D. și frt. Dușa în serviciu în comuna de reședință. Ceilalți la fel absenți motivați.

În comună liniște. Azi după-masă s-au adunat în curtea morii Csiki din localitate cca. 200 femei sărace, cerând morarului ca grâul rezultat din uium să le fie distribuit. În astfel de chestiuni postul să intervină cu tact, sfătuind populația ca să trimită delegații la forurile competente a hotărî aceasta (Of. Economic Județean).

Localul curat și în ordine. Dormitorul idem. Armamentul curat și complet.

Cereri și reclamațiuni: sold. Dima Ion are un bocanc nepotrivit pentru picior; va fi trimis la Legiune luni, 21.IV.1947 pentru a i se schimba.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 32-32v.

15.

1947 iunie 16. Sângeorgiu de Mureș. Constatările/indicațiile cpt. Bosinceanu Nicolae¹³², comandantul Legiunii de Jandarmi Mureș, în urma controlului efectuat la Post.

Însoți de domnul cpt. pentru Educație¹³³, Gh. Mureșan¹³⁴, am inspectat Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș.

Postul în plină activitate polițienească: Serg.-major Fonogea în drum spre Legiune și transferă doi infractori: o femeie și un bărbat. Este bine a se cunoaște și situația polițienească a arestaților, motivul pentru care se transferă. Va sta de vorbă de cu ei, îi va sfătui să se îndrepte în viață. Să facă operă de educație civică cu acești nenorociți, care de multe ori nu sunt ei vinovați, ci mediul în care au crescut. Patrula de circulație sub comanda serg.-major Gabor Aurel, la fel la datorie pe șosea spre Tg.-Mureș, l-am controlat și dat îndrumări de serviciu.

La post, șeful de post execută o cercetare ca rezultat al unei reclamațiuni: furt de cartofi săvârșit de o țigancă. Am căutat o soluție mai apropiată de o măsură justă pentru categoria acestora care, dacă se încadrează la text de lege, se pot găsi soluțiuni mai echitabile, făcându-l să se simtă o măsură. Pentru aceasta am dat dispozițiuni ca vinovata să execute echivalentul în natură pentru paguba ce a făcut-o și să muncească pe pământul

¹³² ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 25, f. 24.

¹³³ În baza Ordinului general nr. 29/8.V.1945 al Ministerului de Război, la IGJ a luat ființă Serviciul pentru Educație, Cultură și Propagandă (ECP). În unități și subunități s-a introdus funcția de „ajutor al comandantului pentru lucrul cultural și educativ”. Cei care dețineau această funcție erau ofițeri politici care supervizau întreaga activitate a unității (cf. Dobre, Florica et al., *Trupele de Securitate (1949-1989)*, Ed. Nemira, 2004, p. 9-10).

¹³⁴ Cpt. Mureșan Gh. Gheorghe: absolvent al școlii de artilerie, ofițer activ, arma artilerie, transferat la jandarmi din cadrul Diviziei „Tudor Vladimirescu”, ofițer aparat ECP, încadrat în funcția de comandant secund ECP al Legiunii (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 13, f. 72).

păgubașei până la acoperirea pagubei. Este o măsură necesară și situației generale, lipsa brațelor de muncă și faptul că aceștia se ocupă cu hoții și fură de la alții ce muncesc.

Voi arăta situația aceasta și autorităților administrative și jandarmi, pentru a se pune capăt acestei stări de lucruri, de ani și veacuri. Țigani, fără nici un rost care colindă din comună în comună, fură din ce muncesc alții și ne dau nouă de lucru.

În general, se muncește cu suflet și la acest post, fiecare știe să-și facă datoria și nu avem a semna nici o defecțiune.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 34v.-35.

16.

1947 iulie 4. Sângeorgiu de Mureș. Constatările plut.-maj. Măcăeți Vasile, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureșul de Sus, după controlul efectuat la Post

Încadrarea: Postul este tip 7 jandarmi, având și patrulă de circulație. Realmente numai 6 jandarmi. Prezenți: Plut.-maj. Gârdea D-tru, j. serg.-maj. Fonea Vasile, j. frt. Sângeorzean Remus și sold. Kranțov Iacob. Absenți: Serg.-maj. Andronache Vasile la Șc. ag. poliție și sold. Damian Gr., în concediu bugetar 20 zile.

Postul în prezent acționează cu 2 patrule, una patrulă de siguranță și o patrulă în teren. Deși sunt numai 4 jandarmi prezenți, totuși se pot și se satisfac nevoile polițienești în bune condițiuni.

Am luat pe șeful de post și am făcut un control în comuna de reședință spre a vedea care este situația în vederea treierii. Am constatat că aprox. 5-6 locuitori au secerat și au bătut cu mâinile câte 10-15 snopi de cereale de grâu sau orz și le-au dus la moară, neavând absolut nimic de mâncare. Am luat măsuri ca autoritățile ad-tive să înregistreze cerealele treierate pentru strictul necesar care, de altfel, prin conferința de azi la Prefectură, i-a permis a se treiera până la 4 claie de grâu de fiecare producător, însă cu condiția de a se înregistra și calcula la treieratul restului.

Situația polițienească: Nu sunt evenimente importante în raza postului. Micile furturi se cercetează la timp și se iau măsurile legale de șeful postului. Informativ postul este organizat și în teren se activează cu bune rezultate. Instrucția profesională: Se execută după programul dat de Sector, rezultatele sunt mulțumitoare. Ad-tiv: Postul este bine condus, alimente au jandarmii și se hrănesc bine.

Recomand să se citească și [să se] execute întocmai ord. nr. 2 777/947 al Legiunii ref. la organizarea serviciului. Cereri și reclamații nu am avut.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 35v.

17.

1947 iulie 28. Sângeorgiu de Mureș. Adresa plut.-maj. Gârdea Dumitru către comandantul de Sector privitor la rezolvarea problemei aprovizionării Postului cu pâine.

Am onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune să se intervină locului în drept pt. a se da dispozițiuni în legătură cu aprovizionarea jandarmilor cu pâine, întrucât de la data de 20 iulie 1947 s-au introdus autorizațiile de măcină, iar uiumul rezultat din măcină se

transportă integral la Of. economic județean, iar morile neavând grâu disponibil nu ne mai pot aproviziona ca și până acum și în acest caz suntem puși în situația că nu avem de unde ne aproviziona cu pâine pt. jandarmi și familiile lor.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 417, f. 551.

18.

1947 noiembrie 12. Sângeorgiu de Mureș. Constatările col. Merlescu Emil de la Inspectoratul de Jandarmi Cluj, în urma controlului efectuat la Post.

Prezent la post plut.-maj. Bunea Avram, șeful patrului de siguranță și cap. Sângeorzean Remus. Absenți: plut.-maj. Gârdea Dumitru, șeful de post, în serviciu cu foaia nr. 366, însoțit de jand. sold. Kranțov. Plut. Andronache V. în repaos acasă fiind în cură. Serg.-maj. Fonogea det. la Legiune la Plut. intervenție. Jand. frt. Medișfelean în gardă la Serv. Economic.

Din controlul registrului de serviciu și a foilor de patrulare am constatat că șeful de post este leneș; nu are nici o ieșire în zonă de la începutul lunii până acum; singura ieșire este aceea în care se găsește azi în serviciu. De asemeni, când pleacă în serviciu, pleacă la ore de zi comode. În teren stă puțin, niciodată peste 2 ore, face constatări sumare, măsuri la fel. Mă surprinde că comandantul de sector îl găsește bine la toate controalele.

Activitatea informativă mulțumitoare. Nu am găsit schița postului și scriptele ce le-am ordonat a le găsi pe masă în cancelarie. Dl. cpt. Tănăsescu, care mă însoțește la această inspecție, îmi raportează că legiunea a dat acest ordin.

Propun pe plut. Gârdea la 4 (patru) zile arest pentru neexecutare de ordin și pentru lene dovedită în serviciu. Comandantul de sector să-l controleze amănunțit, să i se justifice timpul neîntrebuințat de către șeful de post pentru poliție de zonă.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 41-41v.

19.

1947 noiembrie 13. Sângeorgiu de Mureș. Constatările plut.-maj. Măcăeți Vasile, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureșul de Sus, după controlul efectuat la Post, în urma sarcinilor primite din partea colonelului Merlescu.

Înainte de a veni la Post, am patrolat comuna Săcăreni din raza Postului, unde la orele 17³⁰, am găsit patrula condusă de șeful de post, în repaus mare și i-am făcut control. La Post: efectiv bugetar 7 jandarmi, realmente 5 jandarmi. Prezenți: plut.-maj. Gârdea D-tru, șeful Postului; plut.-maj. Bunea Avram, șeful patrului de siguranță; plut. Andronache Vasile; jandarm caporal Sângeorzean Remus și jandarm soldat Kranțov Iacob. Absenți: Serg.-maj. Fonogea Vasile detașat la plut. de intervenție la Legiune iar jandarm frt. Medișfelean Ștefan la gardă [la] depozitul de cereale a Federalei Tg.-Mureș.

Prezentarea: Jandarmii se prezintă bine. Ținuta regulamentară și îngrijită. Disciplina se menține. Localul curat și în ordine.

Instrucția: Se execută după programul dat de Sector. Să se procure un nou carnet de lecții pentru jand. sold. Kranțov Iacob. Să se formeze imediat o mapă în care să se păstreze

Mon[itorul] Oficial] și ordinele privind controlul circulației, după cum am dat dispozițiuni plut.-maj. Bunea, șeful patrului de siguranță.

Organizarea serviciului exterior: Luând cunoștință de constatările făcute de dl. col., Insp. Jand. Cluj, am controlat activitatea șefului de post din acest punct de vedere și am constatat că șeful de post în perioada de la 1 la 12.XI.1947 are următoarea activitate:

În ziua de 1.XI, de la ora 9-13, instrucție cu jandarmii.

În ziua de 2.XI, de la ora 5-13, f[oaie] s[erviciu] nr. 354, concurs [dat] autorit. ad-tive la scoaterea locuitorilor la cărat țevi de gaz-metan.

În ziua de 3.XI, nu are nici un serviciu.

În ziua de 4.XI, de la ora 10-18, conferință la Notariat pentru repartizarea cotelor de cartofi și porumb.

În ziua de 5.XI, de la 9-15, poli[ție] g[enera]lă în com. de reședință.

În ziua de 6.XI, de la ora 5-17, concurs în com. Sângeorgiu pentru strângerea cartofilor blocați.

În ziua de 7.XI, de la ora 5-17, concurs în com. Cotuș pentru strângerea cartofilor.

În ziua de 8 și 9.XI, nu are nici un serviciu exterior.

În ziua de 10.XI, de la ora 10-15, controlul patr. de siguranță și concurs pt. scoaterea căruțelor pentru transportul țevelor la gară.

În ziua de 11.XI, nu are nici un serviciu exterior.

Constat o defecțiune în organizarea serviciului exterior prin aceea că patrulele nu pleacă decât la ore comode ziua, deși la controlul din ziua de 13.X.1947 am constatat acest lucru și am scris în registrul de inspecție să plece în proporție de 50% din patrule pe timpul nopții în teren. Șeful de post, de la 1-12.XI.1947, nu a făcut decât o poliție generală în comuna de reședință, restul a executat însărcinări speciale. Șeful de post să studieze ord. 175 RJ2 și va vedea că prin poliție generală se execută toate atribuțiunile de poliție de siguranță, poliție judiciară și toate îndatoririle ce sunt impuse jandarmilor prin legi, regulamente și ordonanțe și, deci, executând poliția generală satisface toate nevoile de serviciu ce i se impun. Șeful de post, în raportul de înaintare a prezentei copii, va raporta detalii ce a făcut în zilele când nu a ieșit în teren.

În ce privește lucrările de birou și ad-tive ale Postului, plut.-major Bunea, în afara orelor de repaus, va lucra efectiv în cancelarie și va dirija programul ad-tiv în lipsa șefului de post. Nu pot să-mi explic cum plut.-maj. Bunea nu a știut, de 2 săptămâni la post, unde se ține schița postului, care nu a fost găsită de dl. col. inspector și care era la coperta registrului de servicii ce era pe birou. De aici se vede că este străin de activitatea în birou.

Situația polițienească: În raza postului în general este liniște, afară de comuna Cotuș unde în ziua de 9.XI.947 la horă s-au bătut niște tineri, iar noaptea s-au furat geamurile de la casa comunală. Cazul este cercetat de șeful de post.

Activitatea informativă: Organizată conform normelor în vigoare. În teren se activează. Șeful de post este stăpân pe această ramură de serviciu.

Administrativ: Postul este bine condus și are suficiente legume, zarzavaturi și porumb pentru hrana jandarmilor. Hrana se prepară de jandarmi și se hrănesc bine. Cereri și reclamații nu am avut.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 41v.-42v.

20.

1947 decembrie 13. Sângeorgiu de Mureș. Tabel cu comunele din raza Postului.

Denumirea comunei	Întinderea teritorială (kmp)	Numărul locuitorilor pe naționalități				Total
		români	unguri	țigani	diferiți	
Sângeorgiu de Mureș	12,097	769	1 766	247	4	2 786
Ogari ¹³⁵	3,250	400	130			530
Cotuș	3,420	9	464	41		514
Săcăreni	3,800	8	405	25		438
Total	22,567	1 186	2 765	313	4	4 268

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 419, f. 680.

21.

1947 decembrie 31. Sângeorgiu de Mureș. Proces-verbal privind depunerea jurământului de credință față de RPR.

Astăzi, 31 decembrie 1947, noi, jand. Plut.-maj. Gârdea Dumitru, șeful Postului de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș din Legiunea de Jandarmi Mureș.

Având în vedere ordinul nr. 223/1947 al Sectorului Jand. Mureș de Sus, prin care se ordonă ca până azi, 31.XII.1947 orele 12, toți jandarmii de la post împreună cu militarii aflați în concediu și permisi pe raza postului să depună jurământul de credință poporului, Republicii Populare Române.

În baza ordinului de mai sus, azi data de mai sus, am invitat la oficiul postului pe toți militarii aflați în concediu la familiile lor și, în fața șefului de post și a lui Cep¹³⁶ Iuliu, delegat al Partidului Comunist din localitate, am depus jurământul de credință Republicii Populare Române un număr de 3 subofițeri¹³⁷ și 18 trupă, jandarmi de la post¹³⁸ și ostași¹³⁹ în concediu și permisi pe raza postului, conform tabelului anexat.

Drept pentru care am dresat prezentul proces-verbal care, împreună cu tabelul de ostași ce au depus jurământul, se va înainta Sectorului Mureș de Sus spre cele legale.

Șeful Postului Jand. Sângeorgiu
Plut.-maj. Gârdea

Delegat al Partidului Comunist
Cep Iuliu

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 471, f. 142-143.

22.

¹³⁵ Poienița.

¹³⁶ Posibil: Csép.

¹³⁷ Plut.-maj. Gârdea Dumitru, plut. Andronache Vasile și serg.-maj. Fonogea Vasile.

¹³⁸ Frt. Maftei Emilian și sold. Cranțov Iacob.

¹³⁹ Sângeorgiu de Mureș: serg. Opreș Ion, elev frt. Olaru Ion, frt. Tănase Alexandru, sold. Chelbezan Nicolae, sold. Pop Ioan, sold. Muica Petru, sold. Kőműves Ion, sold. Olasz Edmund, sold. Tőkés Alexandru, cap. Buja Nicolae, sold. Man Nicolae, frt. Valea Dumitru; Ogari: sold. Moldovan Traian, sold. Șimon Ion, cap. Moldovan Ion; Sântana: Demeter Petru.

1948 iunie 17. Sângeorgiu de Mureș. Constatările plut.-maj. Măcăeți Vasile, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureșul de Sus, după controlul efectuat la Post.

Efectiv control: 4 jandarmi. Prezent: plut. Andronache Vasile. Plut.-maj. Gârdea D-tru cu caporalul Humulescu Petru în serviciu, cu foaia nr. 147 de azi 17. VI. 1948, i-am controlat în comuna Sângeorgiu, găsindu-i la moara „Csiki”, unde cu autoritățile comunale procedau la luarea morii în primire, fiind naționalizată. Frt. Medieșfelean Ștefan detașat în gardă la Siguranță.

Prezentarea: Toți jandarmii se prezintă bine Ținuta: regulamentară și îngrijită. Disciplina: Este formată la toți jandarmii din convingere. Localul: Curat și ordine peste tot.

S-a construit un gard nou și acum e în construcție poarta de la intrare. S-a scos prăjina postului și azi șeful de post a cumpărat vopsele pentru a o vopsi. Postul are o grădină de zarzavat foarte frumoasă, unde are tot felul de zarzavat.

Organizarea serviciului: Serviciul exterior bine organizat. Patrurile în teren au plecat la diferite ore din zi și noapte. Din controlul foilor de serviciu constat că patrurile în teren acționează cu bune rezultate. Dările de seamă sunt încărcate cu constatări reale.

Situația polițienească: În raza postului liniște și ordine. Nu are evenimente nedescoperite. Activitatea polițienească se desfășoară în mod conștiincios. Se constată infracțiuni la diferite legi și se dresază actele legale.

Instrucția: Se execută după program dat de Sector. Rezultatul este mulțumitor. Educația: Din interogațiile făcute cu jandarmii constat că se execută programele date de Serviciul ECP al Legiunii. Instrucția profesională se execută conform Instrucțiunii nr. 105 400/948 al IGJ.

Activitatea informativă: Serviciul de inform. este organizat de șeful de post și pe teren se activează cu bune rezultate. Administrativ: Postul este bine condus din punct de vedere administrativ. Jandarmii se hrănesc bine. Operațiunile cu scripte se execută fără greșeli.

Am dat îndrumări șefului de post de felul cum trebuie să execute operațiile în registrul de subzistență a făinei de grâu.

Cereri și reclamațiuni nu am avut.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 52v.-53.

23.

1948 iulie 18. Sângeorgiu de Mureș. Constatările serg.-maj. Bărbulescu Ștefan, comandant secund politic¹⁴⁰ al Legiunii de Jandarmi Mureș, în urma controlului efectuat la Post.

Inspectând postul jand. Sângeorgiu, am găsit prezenți pe plut. Andronache Vasile și sold. Felciuc Alexandru. Interogând din punct de vedere politic și educativ pe soldatul Felciuc Alexandru, am constatat că este foarte slab pregătit. Jandarmul nu știe numele d-lor miniștri și nu cunoaște nici ordinul de zi nr. 50.

Caietul de lecții al șefului de post este la zi, iar al jandarmilor astăzi începe întrucât se află la post numai de 2 zile, mutat fiind de la Postul Jand. Corunca. Educația vizuală este

¹⁴⁰ Ajutor comandant secund ECP.

bine organizată, dar cam sărăcăcioasă. Jandarmii activează în cercul ARLUS sătesc și duc muncă de lămurire în rândul maselor populare.

Am constatat că în campania colectărilor șeful de post a acționat conștiincios, lămurind populația astfel încât în această comună cantitatea fixată va putea fi depășită.

Măsuri luate: Am dat termen de o săptămână jandarmului soldat Felciuc Alexandru pentru a căuta să-și îmbogățească cunoștințele politico-educative, după care se va prezenta la Legiune pentru a fi examinat. Am dat instrucțiuni șefului de post pentru organizarea Colțului Ostașului și Colțului ARLUS.

În concluzie: Dacă aceste măsuri vor fi executate, Postul de Jandarmi Sângeorgiu se poate prezenta mulțumitor din punct de vedere educativ.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 55v.-56.

24.

1948 octombrie 8. Sângeorgiu de Mureș. Constatările plut.-maj. Măcăeți Vasile, comandantul Sectorului de Jandarmi Mureșul de Sus, după controlul efectuat la Post.

Efectiv control: 3 jandarmi. Prezenți: plut.-maj. Gârdea D-tru, șeful Postului, cu plut. Andronache Vasile și soldat Mureșan Ioan.

Prezentare: jandarm soldat Mureșan Ioan, [pe] care l-am găsit în bucătărie curățând vesela, nu a știut să se prezinte. A salutat cu capul gol. Am făcut școală cu el de modul cum trebuie să se prezinte și cum trebuie să prezinte postul când este singur la post.

Ținuta regulamentară și îngrijită. Disciplina se menține în bune condițiuni. Localul curat și ordine peste tot.

Șeful de post va căuta să împrumute din comună o saltea pentru jandarmul ce i s-a dat pentru serviciu la post, ca să aibă pe ce dormi, până va veni cazarmament la Legiune.

Organizarea serviciului: Serviciul exterior se organizează conform programului de serviciu săptămânal, care l-am găsit întocmit de șeful de post și în conformitate cu RJ2. Acest program să se întocmească după modelul ce am lăsat la post și plecările în teren să se facă în proporție de 50% între orele 23 și 6, căci de la 1-8.X. 1948, nu are decât o singură plecare în teren la ora 1 noaptea. De altfel postul până în prezent, acționând cu o singură patrulă, a fost preocupat mai mult cu însărcinări speciale și cercetări.

Din controlul foilor de serviciu și din contactul luat cu populația și autoritățile, constat că jandarmii își fac pe deplin datoria. În teren se fac constatări reale și se iau măsuri pentru fiecare caz după împrejurări. Situația polițienească: Liniștea și ordinea se menține în raza postului. Nu are evenimente nedescoperite.

Șeful de post va urmări îndeaproape chestiunea trecerii credincioșilor greco-catolici la religia ortodoxă, ținând cont că am constatat personal că reacțiunea activează în scopul de a nu reuși această operă. Cazurile pozitive se vor raporta prin note informative imediat Legiunii.

Activitatea informativă: Este organizată conform dispozițiilor în vigoare. În teren se activează cu bune rezultate. Șeful de post este stăpân pe această ramură de serviciu. Administrativ: Postul este bine condus. Șeful de post a aprovizionat o parte din zarzavaturile necesare popotei pentru iarnă, cum și murături și legume.

Instrucția și educația: Se execută după programele date de Legiune. Am asistat la predarea unei lecții de educație de către șeful de post.

Cereri și reclamațiuni nu am avut.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 62v.-63.

25.

1948 decembrie 15. Sângeorgiu de Mureș. Constatările serg.-maj. Șerb Ioan, comandant secund politic al Legiunii de Jandarmi Mureș, după inspectarea postului pe linia muncii de educație.

M-am prezentat la Post pentru controlul muncii de educație. Prezent la Post frt. Bucur Petru, dl. șef de post fiind chemat la Sector.

Educația scrisă și verbală: Planurile conspect întocmite foarte slab. Nu se știe ce este un plan conspect. Se pune numai subiectul și câteva întrebări, iar la unele numai subiectul. Caietul de lecții al jandarmului este mai mult o copie a caietului de lecții al d-lui șef de post.

Punând întrebări jandarmului, am constatat că nu posedă nici cele mai elementare cunoștințe educative. În inspecția d-lui col. [din] Inspectoratul Jandarmi Cluj, s-a arătat că jandarmul este slab. Domnul șef de post nu și-a însușit critica d-lui colonel, în acest sens și nu a luat nici o măsură de îndreptare.

Educația vizuală: Cancelaria Postului bine ornată cu tablouri și fotomontaje corespunzătoare. În dormitorul jandarmilor am găsit pe dulap tabloul lui Tito, într-un fotomontaj fotografia lui Tito ruptă pe jumătate, dar lăsat să se vadă scris [„]Mareșalul Tito la Moscova[“]. În alt fotomontaj, o fotografie neatinsă a lui Tito. Fotomontajele sunt făcute de un jandarm care a fost lăsat la vatră, dar pe care probabil șeful de post nici nu s-a uitat ca să vadă greșelile mari de ortografie, pe care să le îndrepte. Probabil nu are plăcere să vadă figurile conducătorilor clasei muncitoare. Dacă este așa să ne raporteze. Tot în dormitor două citate, al lui Gh. Dej și al lui Teohari Georgescu, puse sub cuierul de haine în așa fel ca să nu se vadă bine. Probabil jenează pe cineva de la Post aceste citate? Vom vedea! Colecțiile de ziare¹⁴¹ sunt aruncate. Pare a fi mai mult hârtie de maculatură, decât colecții de ziare.

Diverse: în dulapul de veselă am găsit linguri ruginite și vase murdare. Postul este aprovizionat pentru iarnă. Localul curat și bine întreținut.

Din punct de vedere educativ, Postul de Jandarmi Sângeorgiu de Mureș se prezintă foarte slab. Nu prea se muncește în acest sens. Dl. șef de post se va prezenta mâine, 16 decembrie 1948, cu toate dosarele și caietele educative la Serviciul Politic al Legiunii, împreună cu copia controlului subsemnatului, într-un singur exemplar. Va aduce cu d-sa și tabloul lui Tito, precum și toate fotomontajele din dormitor, așa cum sunt acum. Prezentarea la ora 9 dimineața.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 67-68.

¹⁴¹ Dintre ziarele care ajungeau la Post amintim: *Calea nouă*, *Glasul armatei*, *Vestea nouă*, *Înainte*, *România militară*, *Scânteia* (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 416, f. 1234; ds. nr. 468, f. 24, 53, 264).

26.

1949 ianuarie 3. Sângeorgiu de Mureș. Constatările lt. Radu I. Remus¹⁴², comandant Serviciul Politic al Legiunii de Jandarmi Mureș, după inspectarea Postului.

Am inspectat postul de jandarmi din punct de vedere educativ și administrativ.

Am stat de vorbă cu șeful de post, plut.-maj. Gârdea, și cu jand. soldat Bucur referitor la ce s-a învățat la orele de educație în luna trecută și dacă se cunosc temele făcute. După cum se constată, jandarmii fac orele de educație regulat și ora ostașului.

Se citesc articole din ziarul „Gl[asul] Armatei” și din „Scânteia”. Am dat îndrumări șefului de post ca să ia măsuri ca articolul de fond din ziarul „Scânteia” să fie citit chiar și de două ori pentru a se cunoaște ce prevede acest articol și la ce se referă, articolul de fond este baza și drumul pe care trebuie să mergem și după care trebuie să lucrăm și noi, jandarmii RPR.

Educația scrisă de la post este bună. Colecții[le] de ziare sunt ținute la zi, ziarele se primesc regulat și se citesc de jandarmi. Carnetele cu conspecte sunt ținute la zi. Educația vizuală bine aranjată. Colțul ostașului și colțul ARLUS bine aranjate. Cu tablouri și lozinci corespunzătoare, conform ordinelor date.

Tabla albă și tabla neagră nu sunt folosite. Șeful de post va trece pe tabla care crede de cuviință, faptele și munca pe care le depune jandarmul Bucur, după cum execută. Fotomontaje bine aranjate, cu vederi din URSS și vederi din RPR.

Hrana jandarmilor foarte bună. Armamentul bine întreținut și curat. Echipamentul nou și curat. Postul este aprovizionat cu toate cele necesare până la noua recoltă. Legături cu organizațiile de masă foarte bune.

Am stat de vorbă cu primarul și cu diferiți oameni din comună și mi s-a raportat că jandarmii își fac datoria cu prisosință.

ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 977, f. 69v.-70.

A marosszentgyörgyi csendőrőrs (1945-1949) -Összefoglalás-

Ezen tanulmány a marosszentgyörgyi csendőrőrs működését próbálja bemutatni 1945 (a román közigazgatás visszatérése a megyébe) és 1949 (a csendőrőrs megszűnése) között. Kimondottan levéltári anyagokra támaszkodva, az őrs működésével kapcsolatosan kiemelt hangsúlyt fektettünk a személyzet bemutatására (életrajz, katonai pályafutás, különféle szolgálati kihágások, fegyverzet) és az őrs székhelyének elhelyezésére különféle épületekbe melyek mind

¹⁴² Lt. Radu I. Remus: 7 clase primare, absolvent al școlii de subofițeri de artilerie, ofițer activ, arma artilerie, transferat la jandarmi din cadrul Diviziei „Tudor Vladimirescu”, ofițer aparat ECP, încadrat în funcția de ajutor comandant secund ECP al Legiunii (ANSJ Mureș, fond *Legiunea de Jandarmi Mureș*, ds. nr. 13, f. 72).

a volt Máriaffi-uradalom tulajdonát képezték. A mindennapi csendőri szolgálat teljesítése táblázatokban lett összegezve.

A tanulmány második felében közlünk 26 okiratot melyek a csendőrőrs működése mellett információkat tartalmaznak különféle eseményekről melyek érintik vagy szerves részük Marosszentgyörgy történetének.